T087 TKL 5 (24) Luận Thập Địa Kinh Q4

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4

LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH
QUYEÅN 4
Ñòa 2: ÑÒA LY CAÁU

Luaän: Nhö theá laø Boà-taùt ñaõ chöùng ñaéc chaùnh vò, nöông nôi ñaïo xuaát theá gian, nhôø vaøo giôùi thanh tònh ñeå noùi veà ñòa Ly caáu, laø Ñòa thöù hai cuûa baäc Boà-taùt. Giôùi thanh tònh naøy coù hai loaïi thanh tònh: 1. Thanh tònh phaùt khôûi. 2. Thanh tònh töï theå. Thanh tònh phaùt khôûi laø noùi veà möôùi thöù taâm chaùnh tröïc. Kinh: “Baáy giôø, ñaïi Boà-taùt Kim Cang Taïng noùi: Caùc Phaät töû! Neáu Boà-taùt ñaõ thaønh töïu ñaày ñuû Ñòa thöù nhaát, muoán ñaït ñöôïc Ñòa thöù hai thì cho neân phaùt khôûi möôøi loaïi taâm chaùnh tröïc. Nhöõng gì laø möôøi? Ñoù laø: 1. Taâm chaùnh tröïc. 2. Taâm meàm dòu. 3. Taâm thuaän hôïp. 4. Taâm thieän. 5. Taâm vaéng laëng. 6. Taâm chaân thaät. 7. Taâm khoâng xen taïp. 8. Taâm khoâng mong caàu. 9. Taâm thuø thaéng. 10. Taâm lôùn lao. Boà-taùt sinh khôûi möôøi taâm aáy thì hoäi nhaäp nôi ñòa Ly caáu, laø Ñòa thöù hai cuûa baäc Boà-taùt”. Luaän: Möôøi loaïi taâm chaùnh tröïc laø döïa vaøo giôùi thanh tònh ñeå thaønh töïu giôùi taùnh cuûa taâm chaùnh tröïc, tuøy choã cho neân taïo taùc maø haønh hoùa töï nhieân. Taâm chaùnh tröïc laïi coù chín loaïi: 1. Taâm chaùnh tröïc meàm dòu; töùc laø cuøng vôùi yù vui möøng thöïc haønh

trì giôùi. 2. Taâm chaùnh tröïc thuaän hôïp; laø dieäu löïc töï taïi, cho neân taùnh kheùo trì giôùi khoâng xen laãn phieàn naõo. 3. Taâm chaùnh tröïc thieän; töùc laø giöõ gìn caùc caên, khoâng ñeå laàm laïc phaïm giôùi, cuõng nhö ngöïa hay, taùnh ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc. 4. Taâm chaùnh tröïc vaéng laëng; laø taâm ñaõ ñöôïc cheá ngöï, trôû cho neân hoøa dòu, khoâng cao ngaïo. 5. Taâm chaùnh tröïc chaân thaät; töùc laø coù theå nhaãn chòu moïi thöù naõo haïi, nhö vaøng roøng. 6. Taâm chaùnh tröïc khoâng xen taïp; töùc laø ñoái vôùi moïi coâng ñöùc ñaõ ñaït ñöôïc khoâng sinh chaùn

ñuû, döïa vaøo giôùi thanh tònh ñeå caàu ñaït giôùi thuø thaéng, öa thích tòch tónh. 7. Taâm chaùnh tröïc khoâng mong caàu; laø taâm khoâng mong ñaït nhöõng theá löïc töï taïi nôi caùc coõi. 8. Taâm chaùnh tröïc thuø thaéng; laø vì taïo lôïi ích cho chuùng sinh cho neân khoâng döùt boû caùc nguyeän höõu laäu. 9. Taâm chaùnh tröïc lôùn lao; töùc laø taâm tuyø thuaän nôi quaû cuûa caùc coõi maø khoâng ñaém nhieãm. “Thanh tònh töï theå” coù ba loaïi giôùi: 1. Giôùi thanh tònh do xa lìa. 2. Giôùi thanh tònh do thaâu nhieáp phaùp thieän. 3. Giôùi thanh tònh do ñem laïi lôïi ích cho chuùng sinh. - Giôùi thanh tònh do xa lìa; töùc laø möôøi thieän ñaïo nghieäp. Töø lìa boû saùt sinh cho ñeán chaùnh kieán, cuõng goïi laø thoï trì giôùi thanh tònh. - Giôùi thanh tònh do thaâu nhieáp phaùp thieän; töùc laø ñoái vôùi giôùi thanh tònh do xa lìa laøm ñaàu. Töø caâu: “Boà-taùt tö duy: Chuùng sinh bò ñoïa nôi caùc coõi aùc ñeàu do nhaân duyeân taäp khôûi laø möôøi baát thieän nghieäp ñaïo” ñeán caâu: “Vì vaäy mình neân haønh trì möôøi baát thieän ñaïo nghieäp vôùi taát caû caùc loaïi thanh tònh”. - Giôùi thanh tònh do ñem laïi lôïi ích cho chuùng sinh; töùc laø ñoái vôùi giôùi thaâu nhieáp phaùp thieän laøm ñaàu, töø caâu: “Boà-taùt laïi suy nghó: Mình xa lìa möôøi baát thieän nghieäp ñaïo, öa thích phaùp haønh” cho ñeán: “Sinh taâm toân kính ...”. Kinh: “Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt truù nôi ñòa Ly caáu cuûa Boà-taùt töï taùnh thaønh töïu möôøi thieän nghieäp ñaïo, xa lìa heát thaûy vieäc saùt sinh, döùt boû ñao gaäy, khoâng coù taâm saân haän, coù hoå coù theïn, ñaày ñuû taâm thöông xoùt ñoái vôùi taát caû chuùng sinh, sinh khôûi taâm an oån, taâm Töø. Boà-taùt aáy haõy coøn khoâng coù taâm xaáu aùc, gaây naõo haïi caùc chuùng sinh, huoáng laø ñoái

vôùi caùc chuùng sinh kia maø khôûi töôûng veà chuùng sinh, khôûi taâm thoâ naëng, thaân gaây theâm naõo haïi”. Luaän: Noùi “Möôøi thieän nghieäp ñaïo, xa lìa heát thaûy vieäc saùt sinh”, laø thò hieän choã hôn heát nôi lôïi ích thuø thaéng cuûa söï xa lìa. Döïa vaøo vieäc xa lìa saùt sinh coù ba loaïi lìa: 1. Lìa nhaân. Nhö Kinh noùi: “Döùt boû ñao gaäy, khoâng coù taâm saân haän, coù hoå coù theïn, ñaày ñuû söï thöông xoùt...”. 2. Lìa baèng caùch ñoái trò. Nhö Kinh noùi: “Ñoái vôùi taát caû chuùng sinh sinh khôûi taâm an oån, taâm Töø”. 3. Lìa do haønh quaû. Nhö Kinh noùi: “Haõy coøn khoâng coù taâm xaáu aùc, naõo haïi chuùng sinh, huoáng chi laø ñoái vôùi caùc chuùng sinh khaùc...”. - ÔÛ ñaây, saùt sinh coù hai loaïi nhaân: 1. Nhaân chöùa nhoùm. 2. Nhaân phaùt khôûi. Nhaân chöùa nhoùm coù hai loaïi laø ñao-gaäy. Ñao laø taïo vieäc cheùm, chaët. Gaäy laø taïo vieäc ñaùnh, ñaäp. Nhö Kinh noùi: “Döùt boû ñao, gaäy, cho ñeán chuù thuaät, caùc thöù thuoác, nhöõng vaät duïng coù theå gieát haïi, thaûy ñeàu xa lìa”. Nhaân phaùt khôûi coù hai loaïi laø tham, saân, vì taøi saûn-lôïi döôõng maø taïo caùc nghieäp aùc, cho ñeán maát maïng, taâm khoâng xaáu hoå, hoái haän. Ñoái trò chuùng, nhö Kinh: “Coù hoå coù theïn”. Vì tham maø chuùng sinh baét bôù, nuoâi döôõng, coät nhoát nôi loàng, khieán sinh khoå naõo. Ñoái trò nhöõng ñieàu aáy, nhö Kinh: “Ñaày ñuû söï thöông xoùt”. Lìa hai loaïi ñoù cho neân goïi laø lìa nhaân. - Lìa baèng caùch ñoái trò coù hai loaïi: 1. Taâm an oån; ñoái vôùi heát thaûy chuùng sinh luoân taïo lôïi ích, duøng phaùp thieän giaùo hoùa khieán hoï truù nôi neûo thieän, laø nhaân cuûa Nieát-baøn. 2. Taâm Töø, khieán cho caùc

chuùng sinh kia ñaït ñöôïc phöôùc baùo cuûa haøng trôøi, ngöôøi, daãn ñeán quaû an laïc cuûa Nieát-baøn. Nhö Kinh noùi: “Ñoái vôùi taát caû chuùng sinh, sinh khôûi taâm an oån, taâm Töø”. Nhö vaäy, ôû trong nhaân quaû khoâng caàu tìm ñieân ñaûo. Lìa taâm ngu si saùt sinh ñeå cuùng teá... Ñoái trò caùc ñieàu aáy thì goïi laø lìa, cho neân goïi laø lìa baèng caùch ñoái trò. Boà-taùt laø chuû theå lìa. Noùi chuùng sinh; laø chæ roõ caùc chuùng sinh, khoâng phaûi thöôøng, khoâng phaûi ñoaïn, tuøy theo nhaân duyeân cuûa maïng caên, cho ñeán coù ñöôïc thoï maïng, truù ôû ñôøi. Cheát thì döïa vaøo löïc cuûa nghieäp-phieàn naõo, sinh trôû laïi vaøo ñôøi vò lai. - Lìa do haønh quaû coù hai loaïi:

1. Vi teá: Nhö taâm nieäm laøm naõo haïi. 2. Thoâ troïng: Nhö thaân haønh laøm naõo haïi. Nhö Kinh noùi: “Boà-taùt aáy haõy coøn khoâng coù taâm xaáu aùc naõo haïi caùc chuùng sinh, huoáng laø ñoái vôùi caùc chuùng sinh khaùc...”. ÔÛ ñaây, haønh thoâ troïng coù naêm loaïi: 1. Thaân: Nhö Kinh noùi: “Khaùc”. 2. Söï: Nhö Kinh noùi: “Chuùng sinh”. 3. Töôûng: Nhö Kinh noùi: “Töôûng veà chuùng sinh”. 4. Haønh: Nhö Kinh noùi: “Neân khôûi taâm thoâ troïng”. 5. Theå: Nhö Kinh noùi: “Thaân gaây theâm naõo haïi”. Kinh: “Lìa boû ñoái vôùi vieäc troäm cöôùp vaät duïng caàn cho ñôøi soáng, thöôøng töï cho laø ñaày ñuû. Khoâng huyû hoaïi taøi saûn cuûa keû khaùc. Neáu vaät thuoäc veà ngöôøi khaùc maø hoï ñöôïc söû duïng vaø coù yù töôûng giöõ gìn thì mình khoâng sinh taâm troäm caép. Boà-taùt aáy cho ñeán coïng coû-chieác laù, khoâng cho thì khoâng laáy, huoáng chi laø ñoái vôùi caùc vaät duïng, cuûa caûi khaùc”. Luaän: Döïa vaøo vieäc lìa troäm cöôùp, coù ba loaïi lìa: 1. Lìa nhaân. 2. Lìa baèng caùch ñoái trò. 3. Lìa do haønh quaû. - Lìa nhaân: Cuûa caûi maø chính mình khoâng ñuû. Ñoái trò ñieàu aáy, nhö Kinh: “Caùc vaät duïng-cuûa caûi thöôøng töï cho laø ñaày ñuû”. - Lìa baèng caùch ñoái trò: Ñoù laø boá thí. Ñoái vôùi cuûa caûi maø chính mình coù, xaû boû khoâng vöôùng maéc, do khoâng tham. Khoâng huyû hoaïi cuûa caûi thuoäc vò lai, nhö Kinh: “Khoâng huyû hoaïi taøi saûn cuûa keû khaùc”. - Lìa do haønh quaû, coù hai loaïi: 1. Vaät vi teá khoâng cho, khoâng laáy. 2. Vaät thoâ troïng khoâng cho, khoâng laáy. ÔÛ ñaây, chæ roõ coù naêm loaïi: 1. Thaân: Nhö Kinh noùi: “Neáu vaät thuoäc veà keû khaùc”. 2. Söï: Nhö Kinh noùi: “Söï vieäc keû khaùc thoï duïng”. 3. Töôûng: Nhö Kinh noùi: “Keû khaùc coù yù töôûng giöõ gìn”. 4. Haønh; töùc laø taâm troäm caép. Nhö Kinh noùi: “Khoâng sinh taâm troäm caép”. 5. Theå; töùc laø tính chaát vi teá, thoâ troïng. Nhö kinh noùi: “Cho ñeán coïng coû-chieác laù, khoâng cho thì khoâng laáy, huoáng laø...”. Kinh: “Lìa boû taø daâm, töï cho laø ñuû ñoái vôùi nhan saéc cuûa vôï mình, khoâng caàu tìm vôï keû khaùc, caàu tìm ngöôøi nöõ do ngöôøi khaùc giöõ gìn cuøng vôï cuûa keû khaùc. Maø baø con thaân thuoäc cuûa hoï luoân giöõ gìn, hoaëc coù giôùi

phaùp che chôû. Boà-taùt aáy cho ñeán khoâng sinh taâm nhôù nghó ñeå tham caàu, huoáng laø cuøng vôùi ngöôøi nöõ laøm vieäc taø daâm, hoaëc laïi haønh söï khoâng ñuùng choã”. Luaän: Döïa vaøo vieäc lìa taø daâm, coù ba loaïi lìa: 1. Lìa nhaân. 2. Lìa

baèng caùch ñoái trò. 3. Lìa do haønh quaû. - Lìa nhaân: Nhö ñoái vôùi vôï mình chöa ñuû. Ñoái trò vieäc naøy, nhö Kinh: “Töï bieát ñuû veà nhan saéc cuûa vôï mình”. - Lìa baèng caùch ñoái trò: Phaïm haïnh hieän taïi thanh tònh, khoâng caàu nhan saéc cuûa vôï thuoäc vò lai. Nhö Kinh noùi: “Khoâng caàu tìm vôï ngöôøi khaùc”. - Lìa do haønh quaû; coù hai loaïi: 1. Vi teá; ñoù laø trong taâm. 2. Thoâ troïng, töùc laø thaân töôùng. Thaân töôùng ôû ñaây coù ba loaïi: 1. Khoâng chaùnh ñaùng. 2. Traùi thôøi. 3. Khoâng ñuùng choã. - Khoâng chaùnh ñaùng (Baát chaùnh) laø ñoái vôùi ngöôøi nöõ ñöôïc keû khaùc giöõ gìn maø ôû chung hoaëc khoâng ôû chung. ÔÛ chung; laø do ngöôøi khaùc giöõ gìn. Khoâng ôû chung; laø vôï cuûa keû khaùc. Nhö Kinh noùi: “Ngöôøi nöõ do ngöôøi khaùc giöõ gìn cho ñeán laø vôï cuûa keû khaùc”. Baø con thaân thuoäc cuûa hoï luoân giöõ gìn; töùc laø cha meï, ngöôøi thaân trong toäc hoï giöõ gìn, che chôû. Tröôøng hôïp ñaõ gaû cho ngöôøi khaùc thì hoï coù yù thöùc gìn giöõ. Nhö Kinh noùi: “Baø con thaân thuoäc cuûa hoï luoân giöõ gìn”. Ngöôøi nöõ; töùc laø chæ roõ vieäc xa lìa, teân goïi ngöôøi nöõ thuoäc khoâng phaûi loaïi soá chuùng sinh (phi chuùng sinh soá). - Traùi thôøi; töùc laø chæ roõ vaøo thôøi gian tu phaïm haïnh. Nhö Kinh noùi: “Giôùi phaùp che chôû”. - Khoâng ñuùng choã (Phi xöù); töùc laø haønh daâm khoâng ñuùng nôi. Nhö Kinh noùi: “Hoaëc laïi haønh söï khoâng ñuùng choã”. Vi teá-thoâ troïng; töùc laø yù nghieäp vaø thaân nghieäp, caû hai loaïi naøy ñeàu xa lìa. Nhö Kinh noùi: “Cho ñeán khoâng sinh taâm nhôù nghó ñeå tham caàu, huoáng laø cuøng vôùi ngöôøi nöõ laøm vieäc taø daâm”. Kinh: “Lìa boû voïng ngöõ, thöôøng noùi lôøi chaân thaät, chaéc chaén, hôïp thôøi ñuùng luùc. Boà-taùt aáy, cho ñeán trong moäng cuõng khoâng khôûi yù che giaáu sôï ngöôøi khaùc thaáy (Phuù kieán) maø chaáp nhaän ñeå ngöôøi khaùc thaáy

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 559

(Nhaãn kieán), khoâng coù taâm muoán laøm cho ngöôøi khaùc noùi lôøi doái traù, huoáng laø coá yù noùi doái”. Luaän: Döïa vaøo vieäc lìa voïng ngöõ (noùi doái), coù hai loaïi lìa: 1. Lìa baèng caùch ñoái trò. 2. Lìa do haønh quaû. - Lìa baèng caùch ñoái trò; töùc laø lìa nhaân. Vì sao? Vì thaân nghieäp kia coù hai loaïi lìa. Coøn trong noùi doái thì khoâng coù söï vieäc beân ngoaøi, laïi khoâng coù nhaân khaùc. Nhö trong vieäc lìa saùt sinh thì nôi nhaân chöùa nhoùm coù hai loaïi ñao-gaäy, laø söï vieäc beân ngoaøi, nhö trong tröôøng hôïp ñoù ñaõ noùi lìa boû caû ñao, gaäy. Trong vieäc lìa boû noùi doái thì khoâng coù hai loaïi söï vieäc beân ngoaøi cuûa thaân nghieäp kia. - Khoâng coù nhaân khaùc; töùc laø nhaân cuûa saùt sinh nhö tham-saân-si... - Nhaân cuûa noùi doái; laø taâm doái gaït keû khaùc caàn phaûi xa lìa, thì noùi lôøi chaân thaät, xaùc nhaän lôøi noùi chaân thaät nhö theá laø ñoái trò taâm doái gaït keû khaùc, töùc laø lìa nhaân. Döïa vaøo kia ñeå sinh ñaây, cho neân noùi laø khoâng coù nhaân khaùc. Nhö vaäy, lìa baèng caùch ñoái trò chính laø lìa nhaân. Laïi nöõa, lìa baèng caùch ñoái trò coù ba loaïi: 1. Noùi lôøi thuaän vôùi töôûng. Nhö Kinh noùi: “Thöôøng noùi lôøi chaân thaät. 2. Kheùo suy xeùt; laø noùi vôùi ñuùng nhö söï vieäc. Nhö Kinh noùi: Noùi lôøi chaéc chaén. 3. Noùi lôøi bieát thôøi; töùc laø khoâng khôûi yù laøm suy naõo thaân mình vaø thaân ngöôøi khaùc. Nhö Kinh noùi: “Noùi lôøi hôïp thôøi ñuùng luùc.” - Lìa do haønh quaû: 1. Vi teá. 2. Thoâ troïng. Nhö Kinh noùi:

“Boà-taùt aáy, cho ñeán trong moäng cuõng khoâng khôûi yù che giaáu sôï ngöôøi khaùc thaáy maø chaáp nhaän ñeå ngöôøi khaùc thaáy, khoâng coù taâm muoán laøm cho ngöôøi khaùc noùi lôøi doái traù, huoáng laø coá yù noùi doái.” Trong giaác moäng; laø vi teá. Taïo cho neân; laø thoâ troïng. Che giaáu sôï keû khaùc thaáy... : Deã hieåu. Trí kieán goïi laø kieán. Kinh: “Lìa boû noùi hai löôõi, laø khoâng coù taâm phaù hoaïi, khoâng coù taâm gaây sôï haõi khoâng coù taâm gaây naõo loaïn. Nghe ngöôøi naøy noùi, khoâng höôùng tôùi keû kia noùi laïi ñeå phaù hoaïi ngöôøi naøy. Nghe keû kia noùi, khoâng höôùng tôùi ngöôøi naøy noùi laïi ñeå phaù hoaïi keû kia. Khoâng phaù boû söï ñoàng yù. Ñaõ phaù hoaïi thì khoâng khieán cho taêng tröôûng. Khoâng coù taâm möøng veà söï ly bieät. Khoâng coù taâm vui vì söï ly bieät. Khoâng thích noùi lôøi laøm ly bieät. Khoâng taïo ra lôøi noùi ly bieät, hoaëc thaät hoaëc chaúng thaät”.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 560

Luaän: Döïa vaøo vieäc lìa noùi hai löôõi, coù hai loaïi lìa: 1. Lìa baèng caùch ñoái trò. 2. Lìa do haønh quaû. Lìa baèng caùch ñoái trò; töùc laø khoâng laøm ñieàu phaù hoaïi. Goàm hai: Moät laø Taâm, hai laø Söï sai bieät. Tuøy ñieàu ñaõ nghe ôû ñaây, ñi ñeán nôi khaùc maø noùi. Hai loaïi naøy neâu roõ taâm tieáp nhaän ghi nhôù maø khaåu nghieäp noùi naêng do taâm phaù hoaïi. Nhö Kinh noùi: “Nghe ngöôøi naøy noùi, khoâng höôùng tôùi keû kia noùi laïi ñeå phaù hoaïi ngöôøi naøy. Nghe keû kia noùi, khoâng höôùng tôùi ngöôøi naøy noùi laïi ñeå phaù hoaïi keû kia”. Söï sai bieät coù ba loaïi: 1. Thaân phaù hoaïi. 2. Taâm phaù hoaïi. 3. Nghieäp phaù hoaïi. Thaân phaù hoaïi coù hai loaïi: Moät laø chöa phaù hoaïi, hai laø ñaõ phaù hoaïi. Ñoái trò vieäc naøy, nhö Kinh: “Khoâng phaù hoaïi söï ñoàng yù. Ñaõ phaù hoaïi thì khoâng khieán cho taêng tröôûng”. Taâm phaù hoaïi cuõng coù hai loaïi: Moät laø chöa phaù hoaïi thì muoán phaù hoaïi, hai laø ñaõ phaù hoaïi thì tuyø hyû. Ñoái trò vieäc naøy, nhö Kinh: “Khoâng coù taâm möøng veà söï ly bieät. Khoâng coù taâm vui vì söï ly bieät”. Nghieäp phaù hoaïi cuõng coù hai loaïi: Moät laø vi teá, hai laø thoâ troïng. Caû veà lôøi noùi thaät vaø chaúng thaät. Ñoái trò vieäc naøy, nhö Kinh: “Khoâng thích noùi lôøi laøm ly bieät. Khoâng gaây ra lôøi noùi laøm ly bieät, hoaëc thaät hoaëc chaúng thaät. Kinh: “Lìa boû lôøi noùi thoâ aùc ñoái vôùi moïi lôøi noùi. Ñoù laø lôøi noùi xaâm haïi, lôøi noùi thoâ baïo, lôøi noùi laøm khoå keû khaùc, lôøi noùi khieán keû khaùc saân haän, lôøi noùi hieän tieàn, lôøi noùi khoâng hieän tieàn, lôøi noùi bæ oåi, lôøi noùi dai daúng, lôøi noùi khieán ngöôøi khaùc khoâng thích nghe, lôøi noùi khieán ngöôøi nghe khoâng vöøa loøng, lôøi noùi gaây giaän döõ böïc boäi, lôøi noùi khieán löûa nôi taâm boác chaùy coù theå thieâu ñoát, lôøi noùi khieán taâm noùng böùc, lôøi noùi khoâng hoøa aùi, lôøi noùi khoâng vui thích, lôøi noùi baát thieän, töï hoaïi thaân mình maø cuõng huyû hoaïi thaân keû khaùc. Nhöõng lôøi noùi nhö vaäy thaûy ñeàu lìa boû. Taát caû noùi tuyeät vôøi vui tai. Ñoù laø; lôøi noùi ñaèm thaém, lôøi noùi meàm moûng, lôøi noùi vi dieäu, lôøi noùi vui möøng khi nghe, lôøi noùi öa thích nghe, lôøi noùi ñi vaøo taâm can, lôøi noùi thuaän lyù, lôøi noùi ñöôïc nhieàu ngöôøi yeâu meán, lôøi noùi ñöôïc nhieàu ngöôøi vui möøng, lôøi noùi hoøa aùi, lôøi noùi khieán taâm hoaøn toaøn hoan hyû, lôøi noùi coù theå laøm cho taâm mình vaø

taâm keû khaùc sinh nieàm hoan hyû kính tin. Thöôøng noùi nhöõng lôøi noùi tuyeät vôøi nhö vaäy". Luaän: Döïa vaøo söï lìa boû lôøi noùi thoâ aùc, coù hai loaïi lìa:

1. Lìa do haønh quaû. 2. Lìa baèng caùch ñoái trò. - Lìa do haønh quaû; töùc laø nhöõng lôøi noùi gaây toån haïi cho keû khaùc, coù theå khieán cho keû khaùc giaän döõ. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi xaâm haïi, lôøi noùi thoâ baïo, lôøi noùi laøm khoå keû khaùc, lôøi noùi khieán keû khaùc saân haän". Caû ñoaïn naøy, theo thöù töï, duøng phaàn sau giaûi thích phaàn tröôùc. Nhöõng loaïi aáy, nghóa laø moät nhöng teân goïi thì khaùc. Laïi coù: Lôøi noùi ñoái maët nhau, lôøi noùi khoâng ñoái maët nhau, lôøi noùi thoâ aùc thöôøng hieän haønh. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi hieän tieàn, lôøi noùi khoâng hieän tieàn, lôøi noùi bæ oåi, lôøi noùi dai daúng". ÔÛ ñaây: Lôøi noùi hieän tieàn: Thoâ maø khoâng döùt. Lôøi noùi khoâng hieän tieàn laø teá maø coù giaùn ñoaïn. Noùi nhö vaäy thì traùi ngöôïc vôùi giôùi, coù theå gaây ñau khoå cho keû khaùc, khieán keû khaùc saân haän. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi khieán ngöôøi khaùc khoâng thích nghe, lôøi noùi khieán ngöôøi nghe khoâng vui loøng". Gaây ra lôøi noùi khoâng lôïi ích laø bôûi vì taâm saân haän, ganh gheùt daáy khôûi, khieán maâu thuaãn vôùi giôùi cuûa keû khaùc. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi gaây giaän döõ, böïc boäi". Khieán keû khaùc giaän döõ, böïc boäi, coù hai loaïi söï vieäc khoâng lôïi ích: 1. Chöa daáy khôûi giaän döõ thì coù theå khieán sinh giaän döõ, khi nghe- khi nhôù cuõng khoâng thích-khoâng vui trong loøng beá taéc. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi khieán löûa nôi taâm boác chaùy coù theå thieâu ñoát, lôøi noùi khieán taâm noùng böùc, lôøi noùi khoâng hoøa aùi, lôøi noùi khoâng vui thích". 2. Ñaõ coù thì nieàm vui trong taâm yù cuûa mình bò maát haún, khieán keû khaùc cuõng maát haún. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi baát thieän töï hoaïi thaân mình maø cuõng huyû hoaïi thaân keû khaùc ". Lìa boû nhöõng lôøi noùi thoâ aùc nhö vaäy, goïi laø Lìa do haønh quaû. - Lìa baèng caùch ñoái trò; töùc laø noùi lôøi noùi ñaèm thaém. ÔÛ ñaây coù hai loaïi: Moät laø lôøi noùi khoâng thoâ-khoâng voäi, hai laø lôøi noùi ñaùng vui thích. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi meàm moûng, lôøi noùi vi dieäu". Trong ñoù: Khoâng thoâ, khoâng voäi; töùc laø thuoäc veà giôùi phaàn, thoï haønh khoâng döùt. Vui möøng; töùc laø ñaùng vui thích. Ñaùng vui thích coù hai loaïi: Moät laø vui veû ñaùng vui thích, hai laø an oån ñaùng vui thích. Vui veû (laïc) laø thuaän theo haønh trôøi, ngöôøi. An oån laø thuaän theo thaønh Nieát-baøn. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi vui möøng khi nghe, lôøi noùi öa thích nghe, lôøi noùi ñi vaøo taâm can, lôøi noùi thuaän lyù". Laïi nöõa, ngöôøi trong choã oaùn-thaân, khi nghe-khi nhôù laïi coù theå sinh nieàm hoan hyû. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi khieán nhieàu ngöôøi yeâu meán,

lôøi noùi ñöôïc nhieàu ngöôøi vui thích". Nhöõng lôøi noùi nhö vaäy coù theå phaùt sinh hai loaïi lôïi ích: Moät laø; ngöôøi khaùc chöa sinh saân haän thì khieán hoï khoâng sinh, maø sinh hoan hyû, laïi coù theå sinh khôûi Tam-muoäi; hai laø chöa sinh taâm baïn thaân thì khieán phaùt sinh, töï mình ñang laøm, khieán ngöôøi khaùc cuõng hieän laøm. Nhö Kinh noùi: "Lôøi noùi khieán taâm hoøa aùi, thích thuù, lôøi

noùi khieán taâm hoaøn toaøn hoan hyû, lôøi noùi coù theå laøm cho taâm mình vaø taâm ngöôøi khaùc sinh nieàm hoan hyû kính tin…”. Kinh: “Lìa boû lôøi noùi theâu deät, thöôøng duøng lôøi noùi kheùo tö duy, lôøi noùi ñuùng luùc, lôøi noùi chaân thaät, lôøi noùi coù yù nghóa, lôøi noùi ñuùng phaùp, lôøi noùi thuaän ñaïo, lôøi noùi ñuùng giôùi luaät, lôøi noùi truø tính theo thôøi gian, lôøi noùi kheùo nhaän bieát nieàm vui thích cuûa taâm. Boà-taùt aáy cho ñeán ñoái vôùi vui ñuøa haõy coøn khoâng noùi lôøi theâu deät, huoáng hoà coá yù noùi lôøi theâu deät”. Luaän: Döïa nôi vieäc lìa lôøi noùi theâu deät, coù hai loaïi lìa: 1. Lìa baèng caùch ñoái trò. 2. Lìa do haønh quaû. - Lìa baèng caùch ñoái trò; töùc laø kheùo nhaän bieát khi noùi naêng. Döïa vaøo lôøi noùi ñaây kia, khuyeân phaùt khôûi nhôù nghó. Luùc tu taäp neáu thaáy caùc chuùng sinh haønh xöû baát thieän thì khieán hoï xaû boû maø an truù nôi phaùp thieän, tuyø hoaøn caûnh ñeå noùi lôøi giaùo hoùa. Nhö Kinh noùi: “Lôøi noùi luoân kheùo tö duy, lôøi noùi ñuùng luùc”. Laïi, lôøi noùi khoâng ñieân ñaûo, laø döïa vaøo söï giaûng daïy laàn löôït, tuyø thuaän khi tu haønh, noùi naêng ñuùng nghóa ñuùng phaùp. Nhö Kinh noùi: “Lôøi noùi chaân thaät, lôøi noùi coù yù nghóa, lôøi noùi ñuùng phaùp”. Laïi döïa vaøo söï cöû toäi laàn löôït, dieät tröø söï tranh chaáp, luùc tu hoïc, haønh trì, lôøi noùi ñuùng nhö phaùp, lôøi noùi ñuùng nhö kinh ñieån. Nhö Kinh noùi: “Lôøi noùi thuaän ñaïo, lôøi noùi ñuùng giôùi luaät”. Laïi döïa vaøo lôøi noùi thaâu nhaän, thuyeát giaûng phaùp ñeå thaâu nhaän, khi tu haønh, lôøi noùi ñuùng nhö oai nghi an truù, lôøi noùi neâu ví duï thuaän theo nghóa. Nhö kinh noùi: “Lôøi noùi truø tính theo thôøi gian, lôøi noùi kheùo nhaän bieát nieàm vui thích cuûa taâm”. - Lìa do haønh quaû; coù hai loaïi: 1. Vi teá. 2. Thoâ troïng. Xa lìa hai loaïi aáy, goïi laø Lìa do haønh quaû. Vi teá-thoâ troïng nhö Kinh noùi: “Boà-taùt aáy, cho ñeán ñoái vôùi vui ñuøa haõy coøn khoâng noùi lôøi theâu deät…”. Kinh: “Lìa boû taâm tham. Ñoái vôùi taát caû taøi saûn vaät duïng hieän coù

cuûa keû khaùc, do keû khaùc thoï duïng, thì mình khoâng sinh taâm tham. Khoâng caàu, khoâng mong cho neân khoâng sinh taâm tham”. Luaän: Döïa vaøo taâm khoâng tham, coù ba loaïi: 1. Söï. 2. Theå. 3. Sai bieät. - Söï; laø thuoäc veà phaàn thoï duïng. ÔÛ ñaây coù hai loaïi: Moät laø ñaõ thaâu nhieáp thoï duïng, hai laø nghóa ñeán thaâu nhieáp thoï duïng. Nhö Kinh noùi: “Ñoái vôùi taát caû taøi saûn vaät duïng voán coù cuûa keû khaùc…”. - Theå; coù hai loaïi: Moät laø nhöõng ñieàu kieän söû duïng nhö vaøng-baïc… hai laø söï vieäc thoï duïng cho ñôøi soáng; nhö thöùc aên uoáng-y phuïc... Nhö Kinh noùi: “Cuûa caûi do keû khaùc thoï duïng”. Taùnh khoâng tham; laø ñoái trò taâm tham. Nhö Kinh noùi: “Khoâng sinh taâm tham”. - Sai bieät ôû ñaây ñoái trò ba loaïi tham. Ba loaïi tham laø: 1. Haønh theo neûo mong muoán. 2. Haønh theo neûo ñaït ñöôïc. 3. Haønh theo neûo chieám ñoaït. Ñoái trò nhöõng thöù aáy, nhö Kinh: “Khoâng caàu, khoâng mong, cho neân khoâng sinh taâm tham”. Trong ñoù, hai loaïi ñaàu laø vi teá, thöù ba laø thoâ troïng. Kinh: “Lìa boû taâm saân haän, ñoái vôùi heát thaûy chuùng sinh thöôøng khôûi taâm Töø, taâm an oån, taâm thöông xoùt, taâm an vui, taâm lôïi laïc, taâm thaâu nhieáp laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh. Moïi voïng töôûng caáu ueá voán coù nhö saân haän-ganh gheùt-naõo haïi thaûy ñeàu xa

lìa. Taát caû caùc haïnh voán coù ñeàu tuyø thuaän Töø Bi, kheùo tu taäp ñeå thaønh töïu moïi coâng haïnh". Luaän: Döïa vaøo vieäc lìa boû taâm saân, ñoái trò chöôùng ngaïi, laø vì naêm loaïi chuùng sinh maø noùi. 1. Ñoái vôùi loaïi oaùn thuø; Neân sinh khôûi taâm Töø bi. Nhö Kinh noùi: "Thöôøng khôûi taâm Töø". 2. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh laøm aùc: Nhö Kinh noùi: "Sinh taâm an oån". 3. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh baàn cuøng, xin aên, khoå sôû, Nhö Kinh noùi: "Sinh taâm thöông xoùt, taâm ñem laïi an vui". 4. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh öa thích, ñaém nhieãm nôi phieàn naõo: Nhö Kinh noùi: "Khôûi taâm taïo lôïi laïc". 5. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh phaùt taâm Boà-ñeà, Boà-taùt caøng sieâng naêng chòu khoù nhoïc vaát vaû trong vieäc haønh trì voâ löôïng lôïi ích. Nhö Kinh noùi:

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 564

"Khôûi taâm thaâu nhieáp laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh". Taâm Töø aáy... coù saùu loaïi chöôùng ngaïi. ÔÛ ñaây khoâng phaân bieät, cuõng khoâng moãi moãi ñoái chieáu. Ñoái vôùi tröôøng hôïp chöa sinh oaùn thuø thì coù theå phaùt sinh. Ñaõ sinh roài thì tuøy thuaän laøm cho taêng tröôûng. Tröôøng hôïp chöa sinh thaân thieän thì khieán cho chaúng sinh. Ñaõ sinh roài thì khieán khoâng taêng tröôûng. Nôi töï thaân, phaùp thieän chöa sinh thì khieán cho chaúng sinh. Ñaõ sinh roài thì khieán cho dieät maát. Ñoái vôùi phaùp baát thieän, chöa sinh thì khieán coù theå sinh. Ñaõ sinh roài thì khieán cho taêng tröôûng. Nôi thaân ngöôøi khaùc, söï vieäc khoâng yeâu thích chöa sinh thì khieán cho ñaõ phaùt sinh. Ñaõ sinh roài thì khieán cho taêng tröôûng. Söï vieäc yeâu thích chöa sinh thì khieán cho khoâng sinh. Ñaõ sinh roài thì laøm cho tuyø thuaän. Nhö kinh noùi: "Moïi thöù voïng töôûng caáu ueá... voán coù nhö saân haän-ganh gheùt-naõo haïi thaûy ñeàu xa lìa". Nôi kinh naøy, theo thöù töï cuûa caâu vaên ñaõ noùi ñeán voâ löôïng haønh aùc caên baûn nhö saân haän... naøy cho neân noùi ñeàu cuøng lìa boû nhöõng thöù aáy. Phaàn coøn laïi tuyø theo choã nhôù nghó, taát caû ñeàu duøng taâm Töø laøm lôïi ích. Nhö Kinh noùi: "Heát thaûy caùc haïnh voán coù ñeàu thuaän theo Töø Bi, kheùo tu taäp ñeå thaønh töïu moïi coâng haïnh". Kinh: "Lìa boû taø kieán, thuaän theo chaùnh ñaïo, tröø boû caùc loaïi xem töôùng ñoaùn chuyeän laønh döõ. Lìa giôùi kieán xaáu aùc, tu taäp theo kieán chaáp ñuùng ñaén. Khoâng gian doái, khoâng dua nònh, quanh co. Quyeát ñònh tin töôûng hoaøn toaøn ñoái vôùi Tam baûo: Phaät-Phaùp-Taêng. Boà-taùt ngaøy ñeâm thöôøng giöõ gìn möôøi thieän nghieäp ñaïo nhö vaäy". Luaän: Döïa vaøo chaùnh kieán, coù baûy loaïi kieán chaáp caàn ñoái trò. Nhöõng gì laø baûy loaïi kieán chaáp? Ñoù laø 1. Kieán chaáp bôûi Thöøa khaùc: Ñoái trò ñieàu naøy, nhö Kinh: "Thuaän theo chaùnh ñaïo". 2. Kieán chaáp do phaân bieät hö voïng. 3. Kieán chaáp do "Giôùi caám thuû" cho laø thanh tònh: Ñoái trò ñieàu aáy, nhö Kinh: "Tröø boû caùc loaïi xem töôùng ñoaùn vieäc laønh döõ. Xa lìa kieán chaáp cuûa giôùi aùc". Kieán chaáp cuûa giôùi xaáu aùc. Kieán chaáp cuûa giôùi xaáu aùc, laø töï chaáp laáy caùi thaáy cuûa mình. 4. Töï cho laø chaùnh kieán, ñoái trò ñieàu naøy, nhö Kinh: "Tu taäp theo kieán chaáp ñuùng ñaén". 5. Kieán chaáp do che giaáu. 6. Kieán chaáp vì traù hieän khoâng thaät. Ñoái trò ñieàu naøy, nhö Kinh: "Khoâng gian doái, khoâng dua nònh, quanh co".

7. Kieán chaáp vì khoâng thanh tònh; töùc laø kieán chaáp cuûa theá gian. Ñoái trò ñieàu naøy, nhö Kinh: “Quyeát ñònh tin töôûng hoaøn toaøn ñoái vôùi Tam baûo: Phaät-Phaùp-Taêng”. Nhö vaäy laø ñaõ noùi veà giôùi lìa boû taát caû caùc thöù. Laïi noùi veà giôùi do xa lìa, khieán cho thanh tònh taêng tröôûng, khoâng giaùn ñoaïn, khoâng thieáu soùt, luoân hoä trì, nhö Kinh: “Boà-taùt ngaøy ñeâm thöôøng giöõ gìn möôøi thieän ñaïo nhö vaäy. Nhö vaäy ñaày ñuû taát caû caùc thöù caàn xa lìa, thaønh töïu giôùi taùnh. Laïi chæ roõ söï khoâng giaùn ñoaïn, khoâng thieáu soùt, vì vaäy tieáp theo noùi veà giôùi thanh tònh do thaâu nhieáp phaùp thieän. Nghóa laø Boà-taùt suy nghó ... nhö kinh theo thöù töï trình baøy. Kinh: “Boà-taùt suy nghó: Heát thaûy chuùng sinh rôi vaøo caùc coõi aùc, ñeàu do khoâng xa lìa nhaân duyeân taäp khôûi cuûa möôøi loaïi baát thieän nghieäp ñaïo. Do vaäy, mình tröôùc heát cho neân truù vaøo phaùp thieän, cuõng khieán cho ngöôøi khaùc truù vaøo phaùp thieän. Vì sao? Neáu ngöôøi töï mình khoâng haønh thieän thì khoâng coù ñuû haïnh thieän, vì ngöôøi khaùc thuyeát phaùp khieán hoï truù vaøo haïnh thieän, laø ñieàu khoâng theå coù”. Luaän: Rôi vaøo caùc coõi aùc, coù ba loaïi nghóa: 1. Döïa vaøo haønh aùc maø ñi ñeán. 2. Döïa vaøo nôi töï thaân, coù theå sinh ra khoå naõo. 3. Thöôøng rôi vaøo choán coù voâ soá töôùng khoå. Vì sao noùi möôøi baát thieän nghieäp ñaïo? Töùc laø do thaâu nhieáp ñuû soá löôïng cuûa taát caû caùc quaû xaáu aùc, cho neân goïi laø möôøi baát thieän nghieäp ñaïo. Thaâu nhieáp ñuû soá löôïng cuûa taát caû caùc quaû xaáu aùc, laø noùi veà möôøi baát thieän nghieäp ñaïo. Soá laø chæ thaâu nhieáp choïn laáy möôøi teân goïi. AÙc; laø baát thieän. Quaû laø chòu rôi vaøo ñòa nguïc-ngaï quyû-suùc sinh..., luoân luoân bò phaù hoaïi. Quaû; laø bò ñoïa nôi ba coõi aùc (Ñòa nguïc, Ngaï quyû, Suùc sinh), thaät ñaùng thöông. Ñaùo laø ñuû, töùc laø thaâu nhieáp daãn ñeán nghieäp. Taäp nhaân laø nhaân tích taäp, töùc laø thoï haønh. Boà-taùt xa lìa khoâng coù nhaân ñieân ñaûo nhö vaäy, nhôø ñoù deã daøng hieåu roõ chuùng sinh töï haønh nghieäp aùc, truù nôi choán phi phaùp, khoâng theå xa lìa. Boà-taùt tö duy, coù ñöôïc söï tòch tónh saâu xa, muoán cöùu ñoä caùc chuùng sinh kia, töï nhaän bieát laø coù khaû naêng thöïc hieän ñöôïc. Laïi quaùn xeùt veà chöôùng ngaïi, vaø söï ñoái trò vôùi baát thieän nghieäp ñaïo cuøng quaû baùo, thieän nghieäp ñaïo vaø quaû baùo, cuøng söï thanh tònh toái thöôïng ñeå phaùt khôûi taâm taêng thöôïng caàu hoïc, tu taäp, haønh trì giôùi thanh tònh do thaâu nhieáp phaùp

thieän. Kinh: “Boà-taùt aáy laïi tö duy saâu xa: Do nhaân duyeân taäp khôûi maø haønh möôøi baát thieän nghieäp ñaïo, neân bò rôi ba coõi aùc. Do nhaân duyeân taäp khôûi maø haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, cho neân ñöôïc sinh trong coõi ngöôøi, cho ñeán sinh nôi coõi Höõu Ñaûnh. Laïi, treân möôøi thieän nghieäp naøy, cuøng vôùi trí tueä quaùn xeùt, hoøa hôïp tu haønh, nhöng do taâm haïn heïp, taâm chaùn sôï ba coõi, do xa lìa Ñaïi Bi, theo ngöôøi khaùc nghe aâm thanh maø thoâng ñaït, nghe aâm thanh maø yù hieåu roõ, thaønh thöøa Thanh vaên”. Luaän: - Trí tueä quaùn xeùt; laø quaùn xeùt veà Thaät töôùng. Coõi aùc laø Khoå. Baát thieän nghieäp ñaïo laø Taäp. Xa

lìa baát thieän laø Dieät. Ñoái trò baát thieän laø Ñaïo. Laïi nöõa, coõi thieän laø Khoå. Thieän nghieäp ñaïo laø Taäp. Lìa caùc söû kia laø Dieät. Ñoái trò caùc söû laø Ñaïo. Trí tueä cuøng quaùn xeùt, tu haønh khoâng phaân bieät. - Thanh vaên coù naêm loaïi töôùng: 1. Taäp nhaân. 2. Sôï khoå. 3. Boû taâm. 4. Nöông töïa. 5. Quaùn xeùt. Tính chaát haïn heïp... nhö vaäy laø taâm Thanh vaên. Taäp nhaân; töùc laø tu haønh caên thieän coøn ít vaø moûng, chæ döïa vaøo lôïi ích cuûa töï thaân. Nhö Kinh noùi: "Taâm aáy haïn heïp". Sôï khoå; Nhö Kinh noùi: "Taâm chaùn sôï ba coõi". Boû taâm; laø boû caùc chuùng sinh. Nhö Kinh noùi: "Xa lìa Ñaïi Bi". Nöông töïa; laø nöông vaøo söï giaûng daïy trao truyeàn cuûa thaày. Quaùn xeùt; laø nhôù nghó veà aâm thanh. Theá naøo laø aâm thanh? Töùc laø ngaõ vaø chuùng sinh chæ coù teân goïi. Nhö vaäy ngaõ vaø chuùng sinh kia theo aâm thanh maø laõnh hoäi. Hoäi nhaäp nôi chuùng sinh voâ ngaõ maø khoâng phaûi laø phaùp voâ ngaõ. Nhö Kinh noùi: "Theo ngöôøi khaùc nghe aâm thanh maø thoâng ñaït...". Kinh: "Laïi treân möôøi thieän nghieäp ñaïo, thanh tònh naøy, khoâng nghe theo ngöôøi khaùc, töï mình giaùc ngoä chaùnh phaùp, khoâng theå ñaày ñuû phöông tieän Ñaïi Bi, maø coù theå thoâng ñaït phaùp nhaân duyeân saâu xa, thaønh Thöøa Bích-chi-Phaät". Luaän: Bích-chi-Phaät coù ba loaïi töôùng: 1. Töï giaùc. 2. Khoâng theå thuyeát phaùp.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 567

3. Quaùn phaàn ít caûnh giôùi. - Khoâng nhôø Phaät vaø caùc Boà-taùt thuyeát phaùp maø chæ töï giaùc ngoä, nhö Kinh: "Khoâng theo ngöôøi khaùc maø nghe, töï mình giaùc ngoä chaùnh phaùp". - Khoâng khôûi taâm neâu giaûng, khoâng kham noåi vieäc thuyeát phaùp, nhö Kinh: "Khoâng theå ñaày ñuû phöông tieän Ñaïi Bi". - Quaùn xeùt caùc haønh nôi caûnh giôùi cuûa nhaân duyeân vi teá, nhö Kinh: "Nhöng coù theå thoâng ñaït phaùp nhaân duyeân saâu xa, thaønh thöøa Bích-chi- Phaät". Taäp nhaân, sôï khoå, xaû boû chuùng sinh, Bích-chi-Phaät cuõng coù phaùp aáy. Caùc söï vieäc thuø thaéng voán coù, trong ñoù ñaõ neâu baøy. Kinh: "Laïi treân möôøi thieän nghieäp ñaïo thanh tònh toái thöôïng naøy ñaõ ñaày ñuû taâm roäng lôùn voâ löôïng, cho neân ñoái trò caùc chuùng sinh khôûi taâm thöông xoùt, phöông tieän maø thaâu nhieáp, cho neân kheùo phaùt khôûi ñaïi nguyeän, khoâng boû heát thaûy chuùng sinh, quaùn xeùt trí tueä Phaät roäng lôùn. Ñòa Boà-taùt thanh tònh. Ba-la-maät thanh tònh, thaønh töïu vieäc hoäi nhaäp vaøo caùc haønh saâu roäng". Luaän: Boà-taùt coù boán loaïi töôùng: 1. Taäp nhaân. 2. Duïng. 3. Dieäu löïc. 4. Choã döïa cuûa ñòa (caûnh giôùi). - Taát caû caên thieän ñöôïc phaùt khôûi maø haønh trì, döïa vaøo taát caû chuùng sinh ñeå laøm lôïi ích, taâm Ñaïi thöøa roäng lôùn voâ löôïng. Ñaây laø tích taäp veà nhaân. Nhö Kinh noùi: "Laïi treân möôøi thieän nghieäp ñaïo thanh tònh toái thöôïng naøy ñaõ ñaày ñuû taâm roäng lôùn voâ löôïng". - Thaáy caùc chuùng sinh taïo taùc nhaân khoå vaø khi thoï quaû khoå maø khôûi taâm thöông xoùt, döïa vaøo caùc chuùng sinh aáy ñeå laøm lôïi ích, ñoù laø Duïng cuûa Boà-taùt. Nhö Kinh noùi: "Ñoái vôùi caùc chuùng sinh khôûi taâm thöông xoùt". - Dieäu löïc; töùc laø boán Nhieáp phaùp. Nhö Kinh noùi: "Phöông tieän maø thaâu nhieáp". - Ñòa (caûnh giôùi) coù ba loaïi: Moät laø, caûnh giôùi cuûa taâm saâu xa thanh tònh, ñöôïc mang teân cuûa möôøi ñaïi nguyeän. Nhö Kinh noùi: "Kheùo phaùt khôûi ñaïi nguyeän", hai laø:

Caûnh giôùi khoâng thoái chuyeån, ñaït ñöôïc haïnh vaéng laëng roài nhöng khoâng xaû boû vieäc giaûi thoaùt cho chuùng sinh. Nhö Kinh noùi: “Khoâng xaû boû taát caû chuùng sinh”. Ba laø, caûnh giôùi thoï nhaän quaû vò lôùn, vì vaäy caàn chöùng ñaéc trí tueä roäng lôùn cuûa Phaät. Nhö kinh noùi:

“Quaùn xeùt trí tueä Phaät roäng lôùn”. Ñòa Boà-taùt thanh tònh, Ba-la-maät thanh tònh, thaønh töïu vieäc hoäi nhaäp vôùi caùc haønh saâu roäng. Trong naøy chæ noùi ñòa Boà-taùt roäng lôùn, thaønh töïu ñaày ñuû caùc phöông tieän. Vì sao laïi noùi ñòa thanh tònh, Ba- la-maät thanh tònh? Laø vì coù söï thanh tònh hôn heát maø treân heát, laø phaùp thanh tònh baäc nhaát. Hieån baøy choã thaønh töïu haïnh saâu roäng cuûa Boà-taùt. Ñeä nhaát nghóa; laø nghóa cuûa Ba-la-maät. Kinh: “Laïi treân möôøi nghieäp ñaïo thanh tònh cao nhaát naøy, laø Nhaát thieát chuûng thanh tònh laø dieäu löïc cuûa möôøi löïc, tích taäp taát caû phaùp Phaät khieán ñöôïc thaønh töïu. Vì vaäy mình phaûi cuøng thöïc haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo, tu taäp Nhaát thieát chuûng khieán ñaày ñuû thanh tònh”. Luaän: - Thöôïng thöôïng: Coù boán loaïi nghóa laøm roõ tính chaát “Thöôïng thöôïng”: 1. Dieät tröø. 2. Xaû boû. 3. Phöông tieän. 4. Khoâng chaùn ñuû. Baát thieän nghieäp ñaïo cuøng taäp khí ñöôïc dieät tröø, cho neân nghieäp thieän thaønh töïu, töï taïi. Xaû boû laø ñoái vôùi Thöøa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Phöông tieän; laø tính chaát thieän xaûo nôi thöøa Boà-taùt, khoâng chaùn ñuû ñoái vôùi caùc thöù coøn laïi trong Nhaát thieát trí maøñaït trí töï taïi. Nhaát thieát chuûng khieán caøng thanh tònh. Nhö Kinh noùi: “Laïi treân möôøi thieän nghieäp ñaïo thanh tònh cao nhaát naøy, laø Nhaát thieát chuûng thanh tònh, laø dieäu löïc cuûa möôøi löïc, tích taäp taát caû phaùp Phaät khieán ñöôïc thaønh töïu. Vì vaäy mình phaûi cuøng thöïc haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo tu taäp nhaát thieát chuûng khieán ñaày ñuû thanh tònh”. Haøng phuïc caùc thöù ma oaùn, laøm taêng thöôïng cho haøng Tieåu thöøa, hieån baøy dieäu löïc cuûa phaùp Phaät, neân bieát. Tieáp theo treân laø döïa vaøo taâm Ñaïi Bi laøm lôïi ích cho chuùng sinh, vôùi giôùi taêng thöôïng. Coù naêm loaïi nghóa: 1. Trí. 2. Nguyeän. 3. Tu haønh. 4. Tích taäp. 5. Tích taäp quaû. - Trí coù ba loaïi töôùng:

1. Sai bieät cuûa thôøi. 2. Sai bieät cuûa quaû baùo. 3. Sai bieät cuûa quaû do taäp khí. Kinh: “Boà-taùt aáy laïi tö duy: Möôøi baát thieän nghieäp ñaïo naøy, keû taïo taùc thuoäc haïng naëng, laø nhaân duyeân cuûa Ñòa nguïc, haïng trung bình laø nhaân duyeân cuûa Suùc sinh, haïng nheï laø nhaân duyeân cuûa Ngaï quyû. Trong ñoù, toäi saùt sinh coù theå khieán cho chuùng sinh bò ñoïa nôi ba ñöôøng döõ, neáu sinh nôi coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø thoï maïng ngaén nguûi, hai laø nhieàu beänh taät. Toäi troäm caép cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa nôi ba ñöôøng aùc, neáu sinh vaøo coõi ngöôøi thì coù hai loaïi quaû baùo: Moät laø baàn cuøng, hai laø coù cuûa caûi chung khoâng ñöôïc töï taïi. Toäi taø daâm cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa vaøo ba ñöôøng aùc, neáu sinh nôi coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø vôï khoâng trinh thuaän, hai laø vôï cuøng tranh chaáp chöù

khoâng theo taâm yù mình. Toäi noùi doái cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa nôi ba ñöôøng aùc, neáu sinh vaøo coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø bò nhieàu ngöôøi phæ baùng, hai laø luoân bò nhieàu keû doái gaït. Toäi noùi hai löôõi cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa vaøo ba coõi aùc, neáu sinh laøm ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø bò haøng thaân thuoäc phaù hoaïi, hai laø haøng thaân thuoäc ñeàu laø keû xaáu aùc thaäm teä. Toäi noùi lôøi thoâ aùc cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa nôi ba coõi aùc, neáu sinh vaøo coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø thöôøng nghe caùc aâm thanh xaáu aùc, hai laø moïi neûo noùi naêng luoân coù söï tranh chaáp kieän tuïng. Toäi noùi lôøi theâu deät cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa nôi ba coõi aùc, neáu sinh vaøo coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø giaûng ñieàu chaân chaùnh maø ngöôøi nghe khoâng tin nhaän, hai laø moïi ngoân thuyeát voán coù ñeàu khoâng theå bieän giaûi. Toäi tham duïc cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa nôi ba ñöôøng aùc, neáu sinh vaøo coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø tham muoán veà cuûa caûi khoâng bieát chaùn ñuû, hai laø nhieàu mong caàu luoân khoâng theo yù. Toäi saân haän cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa nôi ba ñöôøng aùc, neáu sinh vaøo coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø luoân bò keû khaùc tìm kieám soi moùi veà choã hôn keùm cuûa mình, hai laø thöôøng bò keû khaùc gaây naõo haïi. Toäi taø kieán cuõng khieán cho chuùng sinh bò ñoïa vaøo ba ñöôøng döõ, neáu sinh laøm ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø thöôøng sinh vaøo gia ñình theo taø kieán, hai laø taâm luoân quanh co, dua nònh. Naøy caùc Phaät töû! Möôøi baát thieän nghieäp ñaïo nhö theá, ñeàu laø nhaân duyeân to lôùn cuûa moïi khoå ñau Luaän: - Sai bieät cuûa thôøi; laø döïa vaøo söï sai bieät veà thöôïng-trung-haï nôi

nhaân quaû cuûa baát thieän nghieäp ñaïo. Nhö Kinh noùi: “Boà-taùt aáy laïi tö duy: Möôøi baát thieän nghieäp ñaïo naøy, keû taïo taùc thuoäc haïng naëng, laø nhaân duyeân cuûa ñòa nguïc…”. Tröôùc ñaõ xeùt chung veà nhaân cuûa baát thieän nghieäp ñaïo. Nay, xeùt rieâng veà quaû baùo cuûa taát caû caùc choán aùc. Nhö Kinh noùi: “Toäi saùt sinh coù theå khieán cho chuùng sinh bò ñoïa vaøo ba coõi aùc… cho ñeán toäi taø kieán cuõng khieán cho chuùng sinh…”. - Quaû cuûa Taäp khí; töùc laø nôi con ngöôøi moãi moãi ñeàu coù hai loaïi quaû. Nhö Kinh noùi: “Neáu sinh nôi coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø thoï maïng ngaén nguûi, hai laø nhieàu beänh taät”. Cho ñeán “Neáu sinh vaøo coõi ngöôøi thì bò hai loaïi quaû baùo: Moät laø thöôøng sinh vaøo nhaø taø kieán, hai laø taâm luoân quanh co dua nònh”. - ÔÛ ñaây, sai bieät cuûa quaû baùo theo thôøi gian laø chæ roõ söï khoå naõo saâu naëng. Chæ roõ nhö theá naøo? Thaát nhaáp laø trong coõi Ngaï quyû, laø saâu. Haïng giöõa laïi caøng theâm saâu. Haïng treân laø caøng saâu naëng hôn nöõa. - Sai bieät cuûa quaû do taäp khí, tuyø thuaän ñeán trong coõi thieän. Hôïp quaùn chung rieâng veà voâ löôïng khoå lôùn trong coõi aùc. Nhö Kinh noùi: “Caùc Phaät töû! Möôøi baát thieän nghieäp ñaïo nhö theá ñeàu laø nhaân duyeân to lôùn cuûa moïi khoå ñau”. Theá naøo laø nguyeän? Kinh: “Boà-taùt laïi suy nieäm: Mình phaûi xa lìa möôøi baát thieän nghieäp ñaïo, vui vôùi söï thích haønh phaùp haønh”. Luaän: Nguyeän: laø vaãn vui

vôùi söï thöïc haønh phaùp Ñaïi thöøa, laøm lôïi ích cho chuùng sinh, thaâu nhieáp phaùp thieän. Nhö Kinh noùi: “Boà-taùt laïi suy nieäm” cho ñeán “vui thöïc haønh phaùp haønh”. Theá naøo laø tu haønh? Kinh: “Boà-taùt xa lìa möôøi baát thieän nghieäp ñaïo, an truù nôi möôøi thieän nghieäp ñaïo, cuõng khieán ngöôøi khaùc an truù nôi möôøi thieän nghieäp ñaïo”. Luaän: Tu haønh: laø töï an truù nôi phaùp thieän, xa lìa moïi chöôùng ngaïi kia. Tu haønh ñoái trò thì cuõng khieán cho chuùng sinh truù nôi phaùp thieän. Nhö Kinh noùi: “Boà-taùt xa lìa möôøi baát thieän nghieäp ñaïo” cho ñeán “cuõng khieán ngöôøi khaùc truù nôi möôøi thieän nghieäp ñaïo”. Theá naøo laø tích taäp? Kinh: “Boà-taùt aáy, laïi ôû trong taát caû chuùng sinh khôûi taâm an oån, taâm ñem laïi an laïc, taâm Töø, taâm bi, taâm thöông xoùt, taâm laøm lôïi ích, taâm giöõ gìn, taâm ngaõ, taâm sö, taâm sinh toân kính”. Luaän: - Tích taäp: laø döïa vaøo taâm Bi taêng thöôïng. Laïi vì nhôù nghó ñeán chuùng sinh cho neân sinh khôûi möôøi loaïi Taâm. Laïi nöõa, taâm naøy laø vì taùm loaïi chuùng sinh cho neân sinh khôûi:

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 571

1. Ñoái vôùi chuùng sinh haønh aùc; muoán khieán hoï truù nôi haønh thieän. Nhö Kinh noùi: “Sinh taâm an oån”. 2. Ñoái vôùi chuùng sinh khoå naõo; muoán khieán hoï coù ñuû an laïc khoâng cuøng taän. Nhö Kinh noùi: “khôûi taâm ñem laïi an laïc”. 3. Ñoái vôùi chuùng sinh oaùn gheùt; khoâng nghó ñeán vieäc gia taêng traû thuø. Nhö Kinh noùi: “khôûi taâm Töø”. 4. Ñoái vôùi chuùng sinh baàn cuøng; muoán khieán xa lìa caùc thöù khoå aáy. Nhö Kinh noùi: “Khôûi taâm Bi”. 5. Ñoái vôùi chuùng sinh nhieàu hoan laïc; muoán khieán hoï khoâng buoâng lung. Nhö Kinh noùi: “Khôûi taâm thöông xoùt”. 6. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh thuoäc ngoaïi ñaïo; muoán khieán hoï hieän taïi tin töôûng vôùi phaùp Phaät. Nhö Kinh noùi: “Khôûi taâm laøm lôïi ích”. 7. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh ñoàng haønh; muoán giuùp hoï khoâng thoái chuyeån. Nhö Kinh noùi: “Khôûi taâm giöõ gìn”. 8. Ñoái vôùi heát thaûy chuùng sinh ñaõ phaùt nguyeän thaâu nhieáp ñaïo quaû Boà-ñeà thì xem nhö laø thaân mình. Caùc chuùng sinh aáy töùc laø thaân mình. Nhö Kinh noùi: “khôûi taâm ngaõ”, nhôø vaøo nôi ñaïo Ñaïi thöøa, tieán tôùi tích taäp ñaày ñuû coâng ñöùc. Nhö Kinh noùi: “Khôûi taâm sö, taâm sinh toân kính”. - Tích taäp quaû; laø thaâu toùm cuûa taâm Bi thuø thaéng mong caøng thuø thaéng. Laïi nöõa, döïa vaøo ñieân ñaûo taêng thöôïng” laøm “ngöôøi ñöùng ñaàu” ñoái vôùi ba loaïi chuùng sinh: 1. Caàu Duïc. 2. Caàu Höõu. 3. Caàu Phaïm haïnh. - Chuùng sinh caàu Duïc coù hai loaïi: 1. Luùc thoï duïng. 2. Luùc theo ñuoåi tìm caàu. Thoï duïng coù ba loaïi: 1. Thoï duïng cuûa caûi khoâng chung. 2. Thoï duïng cuûa caûi khoâng chaùn ñuû. 3. Thoï duïng cuûa caûi tích tröõ. Theo ñuoåi tìm caàu coù hai loaïi: 1. Theo ñuoåi tìm caàu quaû baùo hieän taïi, quen theo caùc haønh aùc. 2. Theo ñuoåi tìm caàu quaû baùo veà sau, quen theo caùc haønh thieän. - Chuùng sinh caàu Höõu cuõng coù hai loaïi: 1. Sai bieät veà ñaïo. 2. Sai bieät veà caûnh giôùi.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 572

- Chuùng sinh caàu Phaïm haïnh cuõng coù hai loaïi: 1. Taø kieán, nhö caùc ngoaïi ñaïo. 2. Chaùnh kieán, nhö haøng Tieåu thöøa, ñoàng phaùp... Caùc chuùng sinh kia

höôùng tôùi ñaïo nhö theá, tuyø thuaän nhaèm ñoái trò khieán hoï an truù nôi choán öùng hôïp. Theá naøo laø ñieân ñaûo baäc nhaát? Kinh: “Boà-taùt laïi suy nghó nhö vaäy: Caùc chuùng sinh aáy rôi vaøo röøng raäm taø kieán, yù aùc taâm aùc, haønh theo ñaïo aùc. Mình neân khieán hoï haønh theo ñaïo chaân thaät, truù trong phaùp nhö thaät cuûa ñaïo chaùnh kieán”. Luaän: - Taø kieán, töùc laø boán ñieân ñaûo. Ñieân ñaûo naøy, hai loaïi goïi laø YÙ aùc, chuyeân nghó veà Haønh. Hai loaïi goïi laø Taâm aùc, khoâng chuyeân nghó veà Haønh, töùc laø töôûng chaáp veà ngaõ tònh. Vì ñoù khoâng phaûi laø chaùnh ñaïo, maø laø nhaân nôi haønh cuûa röøng raäm. - Khoâng phaûi laø chaùnh ñaïo; laø caùc thöù phieàn naõo. - Röøng raäm, laø phieàn naõo-kieát söû. Nhö Kinh noùi: “Boà-taùt laïi suy nghó: Caùc chuùng sinh aáy rôi vaøo röøng raäm taø kieán, yù aùc, taâm aùc, haønh theo ñaïo aùc...” Caùc chuùng sinh kia neân tuyø thuaän duøng dieäu phaùp ñeå ñoái trò theo neûo chaùnh nieäm, chaùnh kieán cuûa phaùp xuaát theá gian. Nhö Kinh noùi: “Mình neân khieán cho caùc chuùng sinh kia haønh theo ñaïo chaân thaät, truù trong phaùp nhö thaät cuûa ñaïo chaùnh kieán”. Kinh: “Caùc chuùng sinh ñeàu cuøng phaù hoaïi laãn nhau, phaân bieät ta, ngöôøi, luoân tranh giaønh, ñaáu ñaù, ngaøy ñeâm saân haän buøng phaùt khoâng döùt. Mình neân khieán hoï an truù trong phaùp Ñaïi Töø voâ thöôïng”. Luaän: - Thoï duïng cuûa caûi khoâng chung; laø cuøng phaù hoaïi laãn nhau. Phaù hoaïi coù hai loaïi: 1. Ñoái oaùn ôû trong taâm. 2. Tranh giaønh, ñaáu ñaù trong lôøi noùi. Söï phaù hoaïi nhö theá khieán luoân nhôù nghó, taïo baùo thuø, laøm taêng tröôûng caùc haønh ñoäng hung döõ. Nhö Kinh noùi: “Caùc chuùng sinh aáy cuøng phaù hoaïi laãn nhau” cho ñeán “Ngaøy ñeâm saân haän buøng phaùt khoâng döùt”. Ñoái oaùn ôû trong taâm, phaân bieät ta-ngöôøi: Caâu naøy chæ roõ söï tranh giaønh ñaáu ñaù ôû trong lôøi noùi. Thöôøng cuøng tranh giaønh, ñaáu ñaù: Caâu naøy chæ roõ vieäc nhôù nghó, taïo thuø, laøm taêng tröôûng caùc haønh ñoäng hung döõ.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 573

Ngaøy ñeâm saân haän buøng phaùt khoâng döùt: Caâu naøy chæ roõ caùc chuùng sinh kia neân tuøy thuaän, ñem taâm Ñaïi Töø taïo lôïi ích ñeå ñoái trò. Nhö Kinh noùi: “Mình neân khieán cho caùc chuùng sinh kia truù trong phaùp Ñaïi Töø voâ thöôïng”. Theá naøo laø thoï duïng cuûa caûi khoâng chaùn ñuû? Kinh: “Caùc chuùng sinh aáy taâm khoâng bieát chaùn ñuû, luoân tìm caàu taøi saûn cuûa keû khaùc, sinh soáng theo taø maïng. Mình neân khieán cho caùc chuùng sinh ñoù an truù trong ba nghieäp thaân-khaåu-yù thanh tònh cuûa phaùp chaùnh maïng”. Luaän: - Thoï duïng cuûa caûi khoâng bieát chaùn ñuû, coù hai loaïi: 1. Tham lam ôû trong taâm. 2. ÔÛ nôi thaân-mieäng, duøng caùc phöông tieän nhö caân-ñong, noùi doái ñeå chieám ñoaït. Nhö Kinh noùi: “Caùc chuùng sinh aáy taâm khoâng bieát chaùn ñuû, thöôøng mong caàu taøi saûn cuûa ngöôøi khaùc...”. Caùc chuùng sinh kia cho neân tuyø thuaän ñeå ñoái trò khieán ba nghieäp thaân-khaåu-yù thanh tònh, töï sinh soáng theo chaùnh maïng. Nhö Kinh noùi: “Mình neân khieán cho caùc chuùng sinh ñoù an truù trong...”. Theá naøo laø thoï duïng cuûa caûi tích tröõ? Kinh: “Caùc chuùng sinh aáy chaïy theo tham duïc-saân haän-ngu si cho neân luoân bò voâ soá caùc thöù phieàn naõo buøng chaùy thieâu ñoát, khoâng theå doác caàu phöông tieän ñeå giaûi thoaùt. Mình neân

khieán hoï dieät tröø taát caû löûa döõ phieàn naõo, ôû yeân nôi choán maùt meû khoâng sôï haõi". Luaän: Thoï duïng cuûa caûi tích tröõ; bôûi vì Theå cuûa tham... vöôït quaù söï nhieãm ñaém kia, cho neân ñoái vôùi choã thoï duïng bò maát maùt thì khôûi taâm giaän döõ. Trong söï thoï duïng caùc thöù quyù baùu kia, phaàn nhieàu öa thích veà caûnh giôùi cho neân luoân bò löûa phieàn naõo ñoát chaùy döõ doäi. Do khoâng thaáy loãi laàm aáy cho neân khoâng coù yù caàu xuaát ly. Nhö Kinh noùi: "Caùc chuùng sinh aáy do chaïy theo tham duïc-saân haän-ngu si...". Caùc chuùng sinh ñoù cho neân tuyø thuaän ñeå ñoái trò, döùt tröø taát caû phieàn naõo ñaït ñeán nôi choán maùt meû. Nhö Kinh noùi: "Mình neân khieán caùc chuùng sinh kia dieät tröø heát thaûy löûa döõ phieàn naõo...". Theá naøo laø theo ñuoåi tìm caàu quaû baùo hieän taïi, quen theo caùc haønh aùc? Kinh: "Caùc chuùng sinh aáy thöôøng bò ngu si toái taêm, voïng kieán phuû daøy, voâ minh ñen ngoøm che laáp, cho neân ñi vaøo neûo röøng raäm phieàn

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 574

naõo môø mòt, xa lìa aùnh saùng trí tueä, rôi vaøo choán taêm toái, tuøy theo choã thaáy bieát maø ñaõ laàn ñeán voâ soá ñöôøng hieåm aùc. Mình neân khieán hoï ñaït ñöôïc maét tueä thanh tònh khoâng chöôùng ngaïi, duøng maét aáy ñeå nhaän bieát veà töôùng nhö thaät cuûa taát caû phaùp, ñaït ñöôïc trí nhaän bieát taát caû nhö thaät khoâng chöôùng ngaïi khoâng theo keû khaùc". Luaän: - Theo ñuoåi tìm caàu quaû baùo hieän taïi, ñi theo caùc haønh aùc. Ñaõ coù ngu si toái taêm, voïng kieán phuû daøy, voâ minh ñen ngoøm che laáp, vöôït quaù voïng kieán veà laïc, cho neân khoâng thaáy loãi laàm cuûa quaû baùo thaät coù nôi vò lai, cuõng khoâng thaáy loãi laàm cuûa quaû baùo thaät coù nôi hieän taïi. Nhö Kinh noùi: "Caùc chuùng sinh aáy thöôøng bò ngu si toái taêm...". - Ngu si; töùc laø toái taêm, môø mòt. - Voïng kieán; töùc laø öa thích kieán chaáp ñieân ñaûo. - Phuû daøy; laø khoâng thaáy loãi laàm cuûa quaû baùo thaät coù nôi vò lai. - Taêm toái (haéc aùm); laø khoâng thaáy loãi laàm nôi quaû baùo thaät cuûa hieän taïi. Ngu si aáy, do traøn ñaày maø khieán vieäc laøm trôû thaønh loãi laàm vaø xa lìa nôi choán cuûa Trí voâ laäu. Chuùng gaây chöôùng ngaïi cho haønh thieän, thuaän theo haønh baát thieän. Nhö Kinh noùi: "Ñi vaøo neûo röøng raäm phieàn naõo heát söùc toái taêm, xa lìa aùnh saùng trí tueä...". - Röøng raäm; laø nhaân khieán cho ngu si. - Lôùn (Ñaïi); laø ñaày khaép, cho neân thoï nhaän loãi laàm ñaùp laïi heát söùc lôùn. Nhö Kinh noùi: "Rôi vaøo choán taêm toái meânh moâng". ÔÛ ñaây, "Ñaùp laïi" laø chæ roõ veà söï taêm toái. Nhö ngöôøi ñi trong toái taêm thì nôi nôi bò chöôùng ngaïi. Phaùp töông tôï nhö theá. Thoï nhaän caùc söï vieäc ñaùp laïi lôùn chính laø ñi ñeán caùc coõi aùc. Vì theá goïi laø rôi vaøo choán gaây taïo nhieàu nhaân toäi loãi. Vaøo luùc laâm chung thaáy roõ töôùng aùc baùo, taâm sinh hoái haän, thaáy bieát loãi laàm. Nhö Kinh noùi: "Tuøy theo choã thaáy bieát maø ñaõ ñi ñeán voâ soá ñöôøng hieåm". - Thaáy bieát ñöôøng hieåm; töùc laø hoái haän, nhaän bieát. Thaáy bieát veà töôùng cuûa toäi voán coù nhöng khoâng theå tích taäp ñeå ñoái trò chuùng theo chaùnh kieán. - Tuøy theo choã thaáy bieát kia; töùc laø vaøo luùc saép qua ñôøi, caùc chuùng sinh kia thuaän theo söï ñoái trò, nhôø vaøo phaùp nhö thaät khieán ñaït ñöôïc maét tueä thanh tònh khoâng chöôùng ngaïi.

Nhö Kinh noùi: “Mình neân khieán caùc chuùng sinh kia ñaït ñöôïc maét tueä thanh tònh khoâng chöôùng ngaïi, duøng maét tueä aáy ñeå nhaän bieát töôùng nhö thaät cuûa taát caû phaùp, ñaït ñöôïc Trí nhaän bieát taát caû nhö thaät khoâng chöôùng ngaïi, khoâng theo keû khaùc”.

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 575

Theá naøo laø theo ñuoåi tìm caàu quaû baùo veà sau, quen theo caùc haønh thieän? Kinh: “Caùc chuùng sinh aáy thuaän theo ñöôøng hieåm sinh töû nôi theá gian, maø bò rôi vaøo haàm saâu cuûa ba coõi aùc, bò cuoán vaøo löôùi aùc kieán, bò ñuû thöù röøng raäm ngu si che laáp, chaïy theo neûo hö voïng taïo caùc haønh ñieân ñaûo, luoân bò muø loøa cho neân xa lìa baäc Ñaïo sö coù trí tueä. Khoâng phaûi laø nôi choán cuûa ñaïo giaûi thoaùt maø töôûng laø giaûi thoaùt, laàm laïc nôi coõi ma, bò caùc thöù giaëc oaùn naém giöõ, xa lìa baäc ñaïo sö thieän xaûo, ñi vaøo choán gai goác cuûa yù ma, lìa boû yù Phaät. Mình neân cöùu vôùt hoï vôùi voâ soá caùc khoå, vöôït khoûi moïi neûo maïn cuûa nôi theá gian, ñaët yeân hoï ôû choán khoâng sôï haõi, khieán an truù nôi thaønh lôùn Nhaát thieát trí”. Luaän: Theo ñuoåi tìm caàu quaû baùo veà sau, quen theo caùc haønh thieän; laø thuaän theo loãi laàm nôi ñöôøng hieåm. Nhö Kinh noùi: “Caùc chuùng sinh aáy thuaän theo ñöôøng hieåm sinh töû nôi theá gian...”. Ñöôøng hieåm kia coù ba loaïi: 1. Töï theå. 2. Chöôùng ngaïi. 3. Toån thaát. Töï theå; töùc laø thieáu huït caên thieän cuûa theá gian. - Chöôùng ngaïi; coù taùm loaïi: 1. Caàu ra khoûi, nhöng laïi thuaän theo theá gian, bò ñoïa vaøo ba coõi aùc. Nhö Kinh noùi: “Bò rôi vaøo haàm saâu cuûa ba coõi aùc”. 2. Bò cuoán vaøo löôùi; ôû trong quaû khoå maø voïng sinh an laïc. Nhö Kinh noùi: “Bò cuoán vaøo trong löôùi aùc kieán”. 3. Bò caùc thöù röøng raäm toái taêm che phuû; bôûi vì ngu si kia cho neân khieán bò che phuû. Vì hoï neâu giaûng veà nhaân cuûa khoå maø khoâng nhaän bieát. Nhö Kinh noùi: “Bò voâ soá caùc thöù röøng raäm ngu si che phuû”. 4. Haønh theo ñöôøng ñieân ñaûo, xaû boû söï an laïc chaân thaät, voïng theo ñaïo taø. Nhö Kinh noùi: “Chaïy theo neûo hö voïng, taïo caùc haønh ñieân ñaûo”. 5. Chòu quaû muø toái, tham ñaém choã muø loøa cuûa aùi duïc. Nhö Kinh noùi: “Luoân bò muø loøa”. 6. Xa lìa baäc thaày daãn ñöôøng, sinh trong coõi aùc, vaø taïo caùc loãi laàm nhö phoùng daät..., tuy gaëp ñôøi coù Phaät maø khoâng thaáy khoâng nghe. Nhö Kinh noùi: “Xa lìa baäc Ñaïo sö coù trí tueä”. 7. Mong caàu Nieát-baøn maø laïi höôùng tôùi nôi choán khaùc; töùc laø ñoái vôùi Phaïm thieân ... caùc haøng phaïm haïnh nôi theá gian, cho laø chaùnh kieán

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 576

xuaát theá gian. Nhö Kinh noùi: “Khoâng phaûi laø nôi choán cuûa ñaïo giaûi thoaùt maø töôûng chaáp laø giaûi thoaùt”. 8. Ñi theo caûnh giôùi cuûa ma, giaëc oaùn, tham ñaém caùc duïc, cöôùp heát coâng ñöùc, khieán khoâng tích taäp. Nhö Kinh noùi: “Laàm laïc theo coõi ma, bò caùc giaëc oaùn naém giöõ”. - Toån thaát; coù ba loaïi: 1. Lìa baäc Ñaïo sö thieän, döïa vaøo coõi baát thieän. Nhö Kinh noùi: “Xa lìa baäc Ñaïo sö thieän xaûo”. 2. Nöông döïa caûnh giôùi oaùn.Nhö Kinh noùi: “Ñi vaøo vuøng röøng raäm cuûa yù ma”. 3. Xa lìa nôi taïo ra thieän tri thöùc. Nhö Kinh noùi: “Xa lìa yù

Phaät". Caùc chuùng sinh naøy caàn phaûi tuøy thuaän ñeå ñoái trò. Duøng phaùp nhö thaät, khieán ra khoûi theá gian, an truù nôi coõi Nhaát thieát trí. Nhö Kinh noùi: "Mình neân cöùu vôùt caùc chuùng sinh kia ñang bò voâ soá caùc khoå naõo, thoaùt khoûi moïi neûo hieåm naïn cuûa theá gian...". Theá naøo laø sai bieät veà ñaïo? Kinh: "Caùc chuùng sinh ñoù bò soùng döõ cuûa doøng thaùc lôùn nhaän chìm. Bò troâi noåi theo boán doøng chaûy: Doøng chaûy cuûa duïc, doøng chaûy cuûa höõu, doøng chaûy cuûa kieán chaáp vaø doøng chaûy cuûa voâ minh. Bò cuoán theo neûo chìm noåi cuûa theá gian, ñaém nôi soâng lôùn aùi duïc, quanh quaån nôi doøng xoaùy döõ doäi, khoâng theå quan saùt ñuùng ñaén. Luoân coù nhöõng nhaän bieát xaáu aùc (duïc, saân, naõo), haønh aùc caøng roäng, maø bò La-saùt naém giöõ trong bieån nöôùc AÙi kieán, ñaõ vaøo röøng duïc, trôû laïi tìm caàu duïc cho neân caøng tham aùi, ñaém chaáp saâu daøy. Coõi ñaát ngaõ maïn ñaõ thieâu ñoát chaùy khoâ hoï, khoâng ai coù theå cöùu giuùp. ÔÛ nôi xoùm laøng saùu nhaäp khoâng theå khôûi ñoäng. Töï lìa haønh thieän, khoâng ngöôøi cöùu ñoä chaân chaùnh. Mình neân, ñoái vôùi caùc chuùng sinh kia khôûi taâm Ñaïi Bi, duøng dieäu löïc cuûa caên thieän ñeå cöùu vôùt hoï, khieán coù ñöôïc taâm voâ uùy, vaéng laëng khoâng caáu nhieãm, lìa moïi sôï haõi, an truù nôi coõi baùu cuûa Nhaát thieát trí". Luaän: Sai bieät veà ñaïo cuûa chuùng sinh caàu Höõu; töùc laø chìm ñaém nôi soâng lôùn loãi laàm. Nhö Kinh noùi: "Caùc chuùng sinh aáy bò soùng döõ cuûa doøng thaùc lôùn nhaän chìm". Soùng döõ nôi doøng thaùc lôùn kia coù ba loaïi: 1. Töï theå. 2. Khoù ra khoûi. 3. Maát maùt. (Toån thaát). - Töï theå coù naêm loaïi töôùng: 1. Nöôùc saâu voâ löôïng. Nhö Kinh noùi: "Bò troâi noåi theo boàn doøng

chaûy (duïc, höõu, kieán, voâ minh)." 2. Troâi theo doøng chaûy nôi theá gian, troâi maõi khoâng döùt. Nhö Kinh noùi: "Bò cuoán theo neûo chìm noåi cuûa theá gian". 3. Bò chìm nôi bieån nöôùc AÙi. Nhö Kinh noùi: "Ñaém nôi soâng lôùn aùi duïc". 4. Troâi noåi boàng beành; nieäm nieäm khoâng döøng cho neân khoâng thaáy bôø. Nhö Kinh noùi: "ÔÛ nôi doøng nöôùc xieát, khoâng theå quaùn xeùt ñuùng ñaén". 5. Roäng lôùn; xuoâi theo tham duïc... nhôù nghó-nhaän bieát xaáu aùc (aùc giaùc) caøng roäng lôùn. Nhö Kinh noùi: "Luoân coù nhöõng nhaän bieát xaáu aùc nhö duïc-saân-naõo haïi khieán haønh aùc caøng roäng. - Khoù ra khoûi coù boán loaïi: 1. Chaáp tröôùc vaøo ngaõ-ngaõ sôû nhö nhaø ôû, kho chöùa, khoâng theå lay ñoäng, lìa boû. Nhö Kinh noùi: "Bò La-saùt caàm giöõ trong bieån nöôùc AÙi kieán". 2. Vaøo trôû laïi: Tröôùc ñaõ lìa boû duïc, laïi trôû vaøo neûo aáy, taêng leân trong söï nhôù nghó veà duïc. Nhö Kinh noùi: "Ñaõ vaøo röøng duïc, trôû laïi caàu tìm duïc". 3. Bò vöôùng maéc; vaøo luùc thoï duïng, caàu tìm duïc... luoân öa thích, chaáp tröôùc. Nhö Kinh noùi: "Caàu tìm trong söï thoï duïng duïc, maø caøng tham aùi ñaém chaáp saâu daøy". 4. ÔÛ nôi coàn-baõi; ñoái vôùi söï thoï duïng, haønh xöû, cho ngaõ laø hôn heát, nhö ba loaïi ngaõ maïn, töï cao, khinh cheâ keû khaùc. Nhö Kinh noùi: "Coõi ñaát ngaõ maïn ñaõ thieâu ñoát chaùy khoâ hoï". - Maát maùt (Toån thaát) coù ba loaïi: 1. Toån thaát vì khoâng ai cöùu ñoä. Töùc laø ôû trong coõi aùc khoâng coù ngöôøi cöùu vôùt. 2. Toån thaát vì khoâng coù yù ra khoûi. ÔÛ trong coõi thieän khoâng coù taâm xuaát ly. Nhö Kinh noùi: "ÔÛ nôi

xoùm laøng cuûa saùu nhaäp khoâng theå khôûi ñoäng". 3. Toån thaát do ñi ñeán xöù khaùc. Sinh vaøo caùc xöù naïn khoâng gaëp Phaät ôû ñôøi. Nhö Kinh noùi: "Töï lìa haønh thieän, khoâng coù ngöôøi hoùa ñoä chaân chaùnh". Caùc chuùng sinh kia caàn phaûi tuøy thuaän ñeå ñoái trò, duøng phaùp nhö thaät khieán truù nôi coõi Nhaát thieát trí. Nhö Kinh noùi: "Mình neân, ñoái vôùi caùc chuùng sinh kia khôûi taâm Ñaïi Bi...". Theá naøo laø sai bieät veà caûnh giôùi cuûa chuùng sinh caàu Höõu? Kinh: "Caùc chuùng sinh aáy bò giam giöõ nôi lao nguïc cuûa theá gian, bò

nhieàu thöù khoå naïn, saàu naõo, voïng töôûng veà yeâu gheùt troùi buoäc, lo buoàn cuøng haønh, voøng khoùa aùi coät troùi, vaøo nôi ba coõi, bò röøng raäm voâ minh che phuû. Mình neân khieán caùc chuùng sinh kia xa lìa heát thaûy moïi thöù vöôùng maéc nôi ba coõi, giuùp hoï an truù nôi Nieát-baøn voâ ngaïi, lìa töôùng". Luaän: Sai bieät veà caûnh giôùi cuûa chuùng sinh caàu Höõu; töùc laø bò giam caàm nôi lao nguïc loãi laàm. Nhö Kinh noùi: "Caùc chuùng sinh aáy bò giam giöõ nôi lao nguïc cuûa theá gian". Lao nguïc loãi laàm naøy coù naêm loaïi theo ñuoåi, cho neân bieát: 1. Söï khoå. 2. Cuûa caûi heát. 3. Yeâu thöông ly bieät. 4. Troùi buoäc. 5. Chöôùng ngaïi. ÔÛ ñaây chæ roõ veà naêm loaïi sai bieät cuûa khoù khaên. 1. Khoù khaên veà khoâng beänh. Töùc laø coù nhieàu thöù beänh khoå, voïng töôûng saàu naõo. Nhö Kinh noùi: "Bò nhieàu thöù khoå naïn, saàu naõo, voïng töôûng". 2. Khoù khaên veà cuoäc soáng. ÔÛ trong söï vieäc yeâu thích khoâng yeâu thích-luoân bò yeâu gheùt troùi buoäc. Nhö Kinh noùi: "Yeâu gheùt troùi buoäc". 3. Khoù khaên veà ngöôøi thaân. Ngöôøi thaân yeâu ly taùn, hoaïi dieät cho neân lo buoàn caøng taêng tröôûng. Nhö Kinh noùi: "Lo buoàn cuøng haønh". 4. Khoù khaên veà giôùi. Tuy sinh trong coõi Saéc-Voâ saéc, taïm lìa xa phaïm giôùi, nhöng khoâng traùnh khoûi giôùi vaø haønh traùi nhau, cuøng bò aùi duïc sai khieán, troùi buoäc. Nhö Kinh noùi: "Bò voøng khoùa aùi coät troùi". 5. Khoù khaên veà kieán chaáp: Ñaït ñöôïc Trí theá gian, nhöng maâu thuaãn vôùi söï che phuû, sai khieán cuûa voâ minh. Nhö Kinh noùi: "Vaøo nôi ba coõi, bò röøng raäm voâ minh che laáp". Caùc chuùng sinh naøy caàn phaûi tuøy thuaän ñeå ñoái trò, duøng phaùp nhö thaät khieán hoï an truù Nieát-baøn voâ ngaïi, lìa töôùng. Nhö Kinh noùi: "Mình neân khieán caùc chuùng sinh kia xa lìa heát thaûy moïi thöù vöôùng maéc nôi ba coõi...". Theá naøo laø taø kieán nhö caùc ngoaïi ñaïo? Kinh: "Caùc chuùng sinh aáy chaáp tröôùc saâu vaøo töôùng ngaõ. ÔÛ nôi hang oå cuûa naêm aám khoâng theå töï ra khoûi. Haønh boán ñieân ñaûo, döïa vaøo saùu nhaäp laøng xoùm troáng khoâng, luoân bò boán loaïi raén ñoäc laø boán ñaïi xaâm phaïm-böùc naõo, bò giaëc oaùn naêm aám saùt haïi, maø nhaän laáy voâ löôïng khoå naõo. Mình phaûi khieán cho caùc chuùng sinh ñoù xa lìa heát thaûy moïi chöôùng

ngaïi, giuùp hoï an truù nôi trí ñaïo veà Khoâng-Voâ ngaõ, töùc laø Nieát-baøn dieät tröø taát caû chöôùng ngaïi". Luaän: Phaïm haïnh taø nhö caùc ngoaïi ñaïo; töùc laø chaáp giöõ loãi laàm cuûa töôùng ngaõ. Ñaây laø kieán chaáp caên baûn cuûa caùc kieán chaáp khaùc. Nhö Kinh noùi: "Caùc chuùng sinh aáy chaáp tröôùc saâu vaøo

töôùng ngaõ". Nhöõng chuùng sinh naøy muoán ñeán thaønh Nieát-baøn, nhöng vì coù ngaõ ôû nôi ngoâi nhaø naêm aám khoâng theå khôûi ñoäng ra khoûi. Nhö Kinh noùi: "ÔÛ nôi hang oå cuûa naêm aám, khoâng theå töï ra khoûi". Muoán haønh ñaïo chaùnh, nhöng do ñieân ñaûo maø ñi theo neûo taø. Nhö Kinh noùi: "Haønh boán ñieân ñaûo". Truù nôi laøng xoùm laø saùu nhaäp, theo ngaõ kieán hö voïng. Nhö Kinh noùi: "Döïa vaøo saùu nhaäp laø xoùm laøng troáng vaéng". Thoï nhaän caùc khoå cuûa sinh-laõo-beänh-töû. YÙ muoán xa lìa maø khoâng theå lìa ñöôïc, luoân tuøy thuoäc nôi töï thaân. Nhö Kinh noùi: "Thöôøng bò boán loaïi raén ñoäc laø boán ñaïi xaâm phaïm, böùc naõo". Keû oaùn laø aám maõi theo ñuoåi maø khoâng buoâng boû. Nhö Kinh noùi: "Bò giaëc oaùn naêm aám saùt haïi". Luoân bò voâ soá caùc khoå ñeo baùm. Nhö Kinh noùi: "Thoï nhaän voâ löôïng caùc thöù khoå naõo aáy". Caùc chuùng sinh kia caàn phaûi tuøy thuaän ñeå ñoái trò. Duøng phaùp nhö thaät, xa lìa heát thaûy chöôùng ngaïi, khieán an truù nôi Nieát-baøn. Nhö Kinh noùi: "Mình neân khieán cho caùc chuùng sinh kia...". Theá naøo laø phaïm haïnh chaân chaùnh nhö Tieåu thöøa ñoàng phaùp? Kinh: "Caùc chuùng sinh ñoù, do taâm nhoû-heïp-thaáp maø khoâng caàu Ñaïi thöøa. Taâm aáy xa lìa trí Nhaát thieát trí voâ thöôïng, cuøng coù xuaát haønh nhöng öa thích Thöøa Thanh vaên vaø Bích-chi-Phaät. Mình neân khieán cho caùc chuùng sinh kia an truù nôi phaùp Phaät voâ thöôïng, vi dieäu, vôùi yù nghóa roäng lôùn, saâu xa. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt thuaän theo dieäu löïc cuûa söï trì giôùi nhö vaäy, cho neân kheùo coù theå phaùt khôûi nhieàu phöông tieän haønh hoùa". Luaän: Phaïm haïnh chaùnh haønh; laø caàu ñaït Tieåu thöøa vôùi nhöõng loãi laàm. YÙ cuûa Tieåu thöøa naøy coù hai loaïi: 1. Taâm nhoû: Phaùp Phaät vi dieäu, roäng lôùn voâ löôïng, nhöng taâm aáy thoái chuyeån maø khoâng theå chöùng ñaéc. 2. Taâm heïp: Ñoái vôùi voâ löôïng chuùng sinh, bieáng nhaùc ñoái vôùi vieäc taïo lôïi ích. Nhö Kinh noùi: "Caùc chuùng sinh ñoù, taâm nhoû-heïp-thaáp maø khoâng caàu phaùp Ñaïi thöøa".

SOÁ 1522 - LUAÄN THAÄP ÑÒA KINH - Quyeån 4 580

Laïi döïa vaøo loãi laàm cuûa taâm nguyeän Tieåu thöøa, laø nguyeän nôi Tieåu thöøa. Nhö Kinh noùi: "Taâm aáy xa lìa trí Nhaát thieát trí voâ thöôïng, cho neân tu haønh coù loãi laàm. Chuùng sinh nôi tuï baát ñònh thaät söï coù phaùp Ñaïi thöøa xuaát sinh, nhöng tu haønh theo Tieåu thöøa. Nhö Kinh noùi: "Cuøng coù xuaát haønh (Haønh trì ñeå giaûi thoaùt) nhöng öa thích Thöøa Thanh vaên, Bích-chi- Phaät". Caùc chuùng sinh naøy caàn phaûi tuøy thuaän ñeå ñoái trò, duøng phaùp nhö thaät khieán truù nôi phaùp Phaät voâ thöôïng, vi dieäu, vôùi taâm roäng lôùn. Nhö Kinh noùi: "Mình neân khieán cho caùc chuùng sinh kia...". Döïa vaøo trì giôùi ñeå haønh hoùa, ñaït ñöôïc dieäu löïc cuûa giôùi aáy, cho neân coù theå taïo ra caùc phaùp thieän, kheùo leùo daáy khôûi caùc haønh thieän. Nhö Kinh noùi: "Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt thuaän theo dieäu löïc cuûa vieäc trì giôùi nhö vaäy, cho neân kheùo coù theå phaùt khôûi nhieàu phöông tieän haønh hoùa". Kinh: "Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt aáy truù nôi ñòa Ly caáu cuûa Boà-taùt xong, ñöôïc thaáy nhieàu chö Phaät. Do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng, dieäu löïc cuûa ñaïi nguyeän, cho neân ñöôïc thaáy nhieàu ñeán haøng traêm Ñöùc Phaät- haøng ngaøn Ñöùc Phaät, haøng traêm ngaøn-haøng

traêm ngaøn na-do-tha Phaät, haøng öùc Phaät-haøng traêm öùc, haøng traêm ngaøn öùc-haøng traêm ngaøn öùc na- do-tha Phaät. Do dieäu löïc cuûa ñaïi thaàn thoâng-ñaïi nguyeän, Boà-taùt aáy khi thaáy chö Phaät, ñeàu duøng taâm treân heát, taâm saâu xa, cung kính, toân troïng, taùn thaùn, cuùng döôøng caùc thöù y phuïc, thöùc aên uoáng, ngoïa cuï, thuoác men, taát caû moïi vaät cung caáp ñeàu ñeå phuïng thí, duøng caùc thöù vaät duïng taïo an laïc thöôïng dieäu cuûa Boà-taùt cuùng döôøng chuùng Taêng, ñem caên thieän naøy ñeàu nguyeän hoài höôùng ñeán ñaïo quaû Boà-ñeà Voâ thöôïng. Nôi truù xöù cuûa chö Phaät, sinh taâm cung kính treân heát, laïi thoï nhaän möôøi phaùp thieän. Thoï nhaän phaùp thieän roài, cho ñeán khi chöùng ñaéc ñaïo quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, trong quaù trình haønh trì aáy hoaøn toaøn khoâng thoái thaát. Boà-taùt aáy, ôû trong voâ löôïng kieáp, voâ löôïng traêm kieáp, voâ löôïng ngaøn kieáp, voâ löôïng traêm ngaøn kieáp, voâ löôïng öùc kieáp, voâ löôïng traêm- ngaøn, voâ löôïng traêm ngaøn öùc kieáp, voâ löôïng traêm ngaøn öùc na-do-tha kieáp, xa lìa taâm keo kieät-ganh gheùt-phaù giôùi-caáu nhieãm, thöïc haønh boá thí, trì giôùi thanh tònh. Naøy caùc Phaät töû! Ví nhö ñem vaøng thaät ñaõ ñöôïc luyeän xong trong phaøn thaïch, ñun noùng, taùch lìa moïi caùu baån, khieán vaøng trôû cho neân saùng saïch. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt truù trong ñòa Ly caáu naøy cuõng laïi nhö vaäy. ÔÛ trong voâ löôïng kieáp, cho ñeán voâ löôïng traêm ngaøn öùc na-do-tha kieáp luoân xa lìa taâm keo kieät-ganh gheùt-phaù giôùi-caáu nhieãm, thaønh töïu boá thí, trì giôùi thanh tònh. Baáy giôø, Boà-taùt ôû trong boán

Nhieáp phaùp, chuù troïng nhieàu veà aùi ngöõ, trong möôøi Ba-la-maät, doác söùc taêng tröôûng giôùi Ba-la-maät, caùc Ba-la-maät coøn laïi ñeàu tu taäp ñaày ñuû, tuøy söùc vaø tuøy phaàn. Naøy caùc Phaät töû! Ñoù goïi laø noùi toùm löôïc veà ñòa Ly caáu, laø Ñòa thöù hai cuûa ñaïi Boà-taùt. Boà-taùt truù trong ñòa naøy, nhieàu laàn laøm Chuyeån luaân Thaùnh vöông, ñöôïc phaùp töï taïi, baûy baùu ñaày ñuû, coù dieäu löïc töï taïi, coù khaû naêng döùt tröø caáu ueá nhö phaù giôùi cuûa heát thaûy chuùng sinh, duøng phöông tieän thieän xaûo khieán caùc chuùng sinh tu haønh möôøi thieän nghieäp ñaïo. Haønh trì nghieäp thieän thuoäc boá thí- aùi ngöõ-lôïi ích-ñoàng söï, caùc phöôùc ñöùc aáy khoâng lìa nieäm Phaät-nieäm Phaùp-nieäm Taêng vaø nieäm Boà-taùt, nieäm veà haïnh cuûa Boà-taùt-nieäm Ba-la-maät, möôøi ñòa-löïc khoâng hoaïi-voâ uùy vaø phaùp baát coäng cuûa Phaät, cho ñeán khoâng lìa nieäm ñaày ñuû veà trí Nhaát thieát trí, trí Nhaát thieát chuûng trí. Luoân sinh khôûi taâm naøy: Mình phaûi ñoái vôùi taát caû chuùng sinh, laø ngöôøi ñöùng ñaàu-hôn haún-lôùn lao-dieäu-vi dieäu, laø treân, laø voâ thöôïng, laø ngöôøi daãn daét, laø vò töôùng, vò thaày, laø baäc toân quyù, cho ñeán laø choã döïa cuûa trí Nhaát thieát trí. Naøy caùc Phaät töû! Boà-taùt naøy, neáu muoán lìa boû gia ñình, sieâng naêng haønh trì tinh taán, thì ôû trong phaùp Phaät lieàn coù theå xaû boû nhaø cöûa, vôï con, naêm duïc, ñöôïc xuaát gia roài thì sieâng naêng, tinh taán tu taäp, trong khoaûng moät nieäm ñaït ñöôïc ngaøn Tam-muoäi, ñöôïc thaáy ngaøn Phaät, nhaän bieát ngaøn thaàn löïc cuûa Phaät, coù theå laøm chuyeån ñoäng ngaøn theá giôùi Phaät, coù theå ñi vaøo ngaøn theá giôùi Phaät, coù khaû naêng soi chieáu ngaøn theá giôùi Phaät, coù

theå giaùo hoùa chuùng sinh nôi ngaøn theá giôùi Phaät, coù theå thoï maïng ngaøn kieáp, coù theå nhaän bieát söï vieäc trong ngaøn kieáp nôi ñôøi quaù khöù-vò lai, coù theå kheùo hoäi nhaäp ngaøn phaùp moân, coù theå bieán thaân thaønh ngaøn thaân, nôi moãi moãi thaân coù theå hieän baøy ngaøn Boà-taùt duøng laøm quyeán thuoäc. Neáu duøng nguyeän löïc töï taïi toái thaéng, thì nguyeän löïc cuûa Boà-taùt coøn vöôït hôn soá löôïng aáy, thò hieän voâ soá thaàn thoâng, hoaëc thaân töôùng, hoaëc aùnh saùng, hoaëc thaàn thoâng, hoaëc nôi maét, hoaëc caûnh giôùi, hoaëc aâm thanh, hoaëc haønh trì, hoaëc trang nghieâm, hoaëc gia hoä, hoaëc tin töôûng, hoaëc taïo taùc. Caùc thöù thaàn thoâng aáy, cho ñeán voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha kieáp cuõng khoâng theå tính bieát". Luaän: - ÔÛ ñaây, lôïi ích cuûa quaû, ñoái chieáu veà söï vieäc thuø thaéng, nhö nôi Ñòa thöù nhaát ñaõ neâu, ñòa naøy cuõng nhö vaäy. Choã coù cuøng choã khoâng, cho neân bieát. - Söï vieäc thuø thaéng ñöôïc neâu trong naøy; töùc laø töø voâ löôïng kieáp xa lìa taâm caáu ueá cuûa keo kieät, ganh gheùt, phaù giôùi, thaønh töïu boá thí, trì giôùi thanh tònh, cuøng caùc söï vieäc thuø thaéng.

Nôi Ñòa thöù nhaát, giôùi chöa thanh tònh, thí cuõng chöa thanh tònh. Nhö vaäy taïi sao trong Ñòa thöù nhaát noùi veà Boá thí Ba-la-maät taêng thöôïng, coøn caùc Ba-la-maät khaùc thì khoâng baèng? Roõ raøng laø Boá thí Ba-la-maät kia, so vôùi Ñòa thöù hai naøy, thì ñaõ chuyeån bieán vaø thanh tònh hôn, do ñaõ lìa caùc thöù caáu ueá nhö keo kieät-ganh gheùt-phaù giôùi ... Vì vaäy ñòa naøy, teân goïi ñöôïc giaûi thích laø Lìa caáu ueá. Trong Ñòa thöù nhaát, vaøng chæ duøng löûa ñeå luyeän, loaïi tröø caùc caùu baån thoâ troïng beân ngoaøi nhö tham ..., goïi laø vaøng luyeän thanh tònh. Nay ôû taïi ñòa naøy laïi ñaët vaøng ñaõ luyeän trong phaøn thaïch, ñun noùng ñeå loaïi tröø caùu baån, laøm saùng roõ töï theå, laø töï taùnh thanh tònh ñích thaät, cho neân goïi laø nghóa giôùi taùnh thanh tònh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.